

júl 2005

OBRANA

**Cvič, ako
budeš bojovať**

**Spojári
v Nemecku**

**Ústavné práva
a odlučné vojakov**

Deti, vojaci, rozhlas a ich deň

Čokoládový dážď, tak sa volá lyrická pieseň, ktorú spievali v sobotu 28. mája vojnové sirotky a deti z gruzínskych detských domovov v Thermal parku Bešeňová na rozlúčku s náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálporučíkom Ľubomírom Bulíkom. Bolo to vlastne aj na rozlúčku s Dňom detí s ozbrojenými silami a Slovenským rozhlasom, ktorého 8. ročník sa konal práve v Bešeňovej.

Chlapci a dievčatá z Liptova, ale aj tí, ktorí pricestovali z celého Slovenska, si mohli pozrieť ukážky bojového výcviku, zoskoky výsadkárov, zásah vojenskej polície, cvičených psov a vystavenú vojenskú techniku. Mohli si aj zasúťažiť, podobne ako ich kamaráti vojaci, ktorí pretekali v súťaži o najzdatnejšieho vojenského profesionála. Dobrú náladu mali aj piati zo šiestich víťazov výtvarnej súťaže Vojaci očami detí, ktorí si prevzali ceny. Moderátorská trojica Petra Repková, Miroslav Minár a Bernard Roštecký z Vydavateľskej informačnej agentúry Komunikačného odboru MO SR, ktorá tak ako v minulých ročníkoch stála za celou organizáciou podujatia, sa mohla tešiť z dobrej nálady všetkých prítomných.

„Jasnačka – absolútne naj- sú speváci a vojaci“, odpovedala na otázku, čo sa jej v Bešeňovej najviac páči, 13-ročná Kristína Kumanová z Detského domova v Domaniži pri Považskej Bystrici, s ktorým má rezort obrany družbu. V Bešeňovej bola aj so svojimi troma súrodencami. Keďže okrem prvého bola na všetkých vojenských Dňoch detí, mohla aj hodnotiť: „Najlepšie bolo v Bešeňovej a druhé miesto by som udelila predvčasnajšiemu Zuberu“, povedala sympatická školáčka.

Skupina Desmod, mažoretky, Jožo Suchý či folklórne súbory – a medzitým možnosť zaplávať si v areáli kúpaliska, kde bol pre všetkých voľný vstup. Starosta Bešeňovej Martin Baran, Magdaléna Melenová, predsedníčka Odborového zväzu potravinárov (zorganizovala zájazd na Deň detí pre stovky školákov), zamestnanci a majiteľ Thermal parku Nodari Giorgadze (pôvodom z Gruzínska) so svojimi zamestnancami, ako aj desiatky vojenských profesionálov, ktorí sa na podujatí podieľali, sa z úsmevov detí tešili ako z najmilšej odmeny.

(pv)

Foto: Michal BURZA

OBRANA

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XIII, č. 7/2005
Do výroby zadané: 14. 6. 2005

Vydavateľ:

Ministerstvo obrany SR vo Vydavateľskej
a informačnej agentúre KOD KaMO

Šéfredaktor:

Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:

Jozef ŽIAK,
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

npor. Mgr. Vladislav VAVRINEC,
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:

PhDr. Michal KRÍŠKO, tel.: 0960 313 054
e-mail: michal.krisko@mod.gov.sk

Fotoeditor:

Michal BURZA,
tel.: 0903 824 155
e-mail: michal.burza@mod.gov.sk

Grafická úprava:

Ing. Roman LUKÁČ

Tajomníčka redakcie:

Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Adresa redakcie:

Mesačník OBRANA
VIA KOD KaMO, Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:

Podacie stanice MO SR

Tlač:

5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Nevyžiadané a uverejnené obrazový
materiál a rukopisy nevraciam.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Na titulnej strane ukážka vystúpenia vojakov
zo Žiliny na oslavách Dňa detí v Bešeňovej.

Foto: Michal BURZA

Z obsahu

Brody a plavby
na Lešti

str. 4 - 5

S ministrom na
Golanoch a na Cypre

str. 9 - 11

Vojenská púť
do Lúrd

str. 18 - 19

Tretí v Európe

str. 31

Editoriál

Pred rokom sa nad areálom MO vznášal napriek prichádzajúcemu letu aj jeden malý studený otáznik. Tí, čo si nevedeli predstaviť, ako sa niekdajší zabezpečovací prápor ministerstva zaobíde bez vojakov základnej služby, predpovedali, že cez zimu si polámeme nohy. Mrazy sú už dávno za nami, no o fraktúrach na našom dvore som nepočul. Dokonca som si ani neuvedomil, že cez studené mesiace som ráno cestou do redakcie nestretával uzímených nevyspatých základňakov, ktorí sa vracali do kasární po odpratávaní metrákov snehu. Tento rok ich úplne v pohode nahradilo zopár mechanizmov akejsi firmy. Nie, neviem, koľko to stálo. No stálo to za to. Už len preto, lebo vojakov sme ani vtedy nepovolávali, aby v útvaroch maľovali obrubníky na bielo a trávu na zeleno.

Prečo som si na to spomenul? Keď minister obrany Juraj Liška začal nie tak dávno rozprávať o transformácii niektorých zariadení rezortu, vojenských opravárenských podnikov či vojenských nemocníc na akciové spoločnosti, opäť som kde-tu počul názory a la zlomené nohy. Som presvedčený, že tomu tak nebude. Rezort sa skrátka bude venovať tomu, na čo je určený. Služby, ktoré boli podporné či okrajové, si nakúpi z civilu. No na druhej strane všetky dodávateľsko-odberateľské vzťahy, ktoré bude možné zabezpečiť v rámci rezortu, budú riešené práve takto. Tak sa píše vo výsledkoch auditu ministerstva, ktoré prezentoval riaditeľ ministrovej kancelárie Štefan Škultéty. Samozrejme, dnešné súčasť rezortu, ktoré sa ocitnú v konkurencii trhového prostredia, budú mať nielen uvoľnené ruky, ale v boji o prežitie sa budú musieť oveľa viac obracať. Epizóda ako príklad: spomínate si, ako vás na inak skvele vojenskej zotavovni Smrekovica mrzelo, že rehabilitačná časť je otvorená len do skorého popoludnia, kedy sú aj tak všetci na túrach?

Nové personálne prostredie, budovanie novej kultúry vzťahov — to je jeden z cieľov, ktoré si po menovaní do funkcie stanovil náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Ľubomír Bulík. Tí, ktorí poznajú situáciu v armádach pôvodných štátov NATO, vedia, že práve v tomto smere máme čo dobiehať. Je dobré, že generál na to nezabúda a že o tom hovoril aj s našimi vojenskými vysokoškoolákmi. A ešte niečo. V redakcii nás naozaj potešilo, že ak školáci vlni do našej výtvarnej súťaže Vojaci očami detí prihlásili 150 prác, tento rok ich zaslali 1551. Skvelé — no nie? Tie víťazné si môžete pozrieť na internete.

Aligator sa vody nebojí

V druhý júnový týždeň si pri vodnom cvičisku vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť dali postupne „dostaveníčko“ všetky útvary mechanizovanej a ľahkej brigády. Pred tankistami bola úloha zdolať vodnú prekážku brodením. Zástupcovia jednotlivých mechanizovaných práporov mali zasa vododrom prekonať plavbou. Po prvý raz na takomto zamestnaní plával aj obrnený transportér Aligator.

Príležitosť pozrieť sa na schopnosť príslušníkov pozemných síl prekonať vodnú prekážku si nedal ujsť ani minister obrany Juraj Liška a náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Ľubomír Bulík. S tým, čo videli, boli spokojní. Vo veľmi dobrom svetle sa ukázali najmä zástupcovia našej jedinej tankovej jednotky: tankového práporu z Trebišova. Úlohu prekonať brodením vodnú prekážku zvládli výborne. Veliteľ práporu podplukovník Vladimír Kubáň žiaril spokojnosťou. Sedemdesiat percent osádok tankov získalo výborné hodnotenie. Podľa neho však výborný výsledok zasa nebol až takým veľkým prekvapením.

Úspešní tankisti

„Vodiči sú dostatočne vyjazdení. Svoj stroj dobre ovládajú. Najzložitejšia bola pre nich potápačská príprava. Aby získali potrebnú zručnosť, ale najmä psychickú pripravenosť na potápanie. V tomto smere urobil kus práce vedúci potápačskej prípravy a zároveň veliteľ roty kapitán Rastislav Mandzák,“ konštatoval veliteľ práporu.

Pre mnohých vodičov neboli brody žiadnou novinkou. Jeden z najskúsenejších, ktorý má na svojom konte najjazdených vyše tisíc kilometrov a s tankom sa oboznámil v priebehu vojenčiny v Kežmarku, desiatnik Marián Kováč ich absolvoval tretí raz. Jeho kolega desiatnik Kamil Stanko dokonca po štvrtýkrát. Desiatnik Ľubomír Tutko mal svoju premiéru.

Skúsení vodiči mu adresovali pred zamestnaním mnoho užitočných rád. Ľubomír nasmeroval tank priamo na brod, zapojil vodné čerpadlo, odaretoval gyrokompas. Ten bude odtiaľ spoločne s veliteľom tanku rotným Petrom Stulákom jeho jedinými očami počas 125 metrov dlhého brodu. Zároveň kontroloval prístroje. Aby náhodou veľmi nevystúpila teplota a motor sa neprehrial. Sem tam hodil očkom okolo seba, či nebudaj nepreniká do vozidla voda. Konečne bol brod za ním. V periskope sa neukazovala len voda. Keď tank vychádzal z vody strelec vytočil vežu, aby sa otvorili „krovky“ a k motoru lepšie prúdil

vzduch. Ľubomír bol trochu spotený, ale spokojný.

Ako neutopiť strelca

Nie vždy brodenie tankov prebehne tak hladko, ako v tomto roku. Pred rokom zažil krušné chvíle desiatnik Stanko, no hlavne jeho strelec desiatnik Roman Kelbel. „Bol vyšší stav vody ako teraz. Vietor robil dosť veľké vlny. Pozoroval som cez periskop, či udržiavame priamy smer, keď začala cez môj príklop pretekať voda. Nedalo sa nič robiť. Trochu som sa stiahol, aby som nebol celý mokrý, ale veľmi to nepomohlo,“ dnes už s úsmevom spomína na vlnajší nedobrovoľný kúpeľ v útrobach obrnenca 22-ročný Košičan. Vojenčina u trebišovských tankistov sa mu tak zapáčila, že v januári minulého roka sa vrátil k útvaru a stal sa profesionálom.

Spoločne so skúseným vodičom desiatnikom Kamilom Stankom, ktorý je profesionálom už viac ako tri roky, vytvorili zohratú

dvojicu. Kamila zlákali „rajčáky“ tanku už počas vojenskej základnej služby. Postupne prešiel martinským a ľavickým útvaram, až nakoniec zakotvil na Zemplíne, v Trebišove.

„Ako vodič tanku sa cítim vo svojom živle. Som rád, že v poslednom čase máme čoraz viac príležitostí cvičiť v polných podmienkach. Lepšie sa celá osádka navzájom zladí,“ konštatuje desiatnik Stanko.

Zástupca veliteľa pozemných síl brigády generál Miroslav Kováč poznamenal, že jazda podľa gyrokompasu počas brodenia tankov či ich jazdy pod vodou nie je medzi vodičmi veľmi obľúbená. Musia prekonať určitú psychickú bariéru, keď idú s ťažkou technikou vlastne do neznáma, lebo vo vode nevidia pred seba.

Sedemtonový plavec

Najvyšší predstavitelia rezortu boli po prvý raz prítomní pri plavbách obrneného transportéra Aligator. Príslušníci martin-

skej ženijně-technickej roty ľahkej brigády im ukázali, že vozidlo vedie dobre ovládať nielen v teréne, ale aj na vodnej prekážke. Jeden z vodičov, vojak Rastislav Bološ prišiel s Aligatorom do styku už pri jeho vojenských skúškach. Vtedy s ním aj po prvýkrát plával. Rodák z Lučenca, ktorý je vojenským profesionálom už od roku 1996 a za ten čas získal bohaté skúsenosti v zahraničných misiách (UNTAES, AFOR, UNDOF a naposledy dvanásť mesiacov v misii Iracká sloboda, odkiaľ sa vrátil pred rokom), nedá na slovenský výrobok dopustiť. Podľa neho je výborne ovládateľný, aj v ťažkom teréne pohyblivý a spoľahlivý. V Iraku by vraj našim chlapcom veľmi pomohol pri plnení úloh. Cítili by sa oveľa bezpečnejšie ako v uazoch...

A čo všetko musel urobiť, aby tých takmer sedem ton vo vode plávalo? „Bez problémov sa všetky úkony dajú zvládnuť za dobu kratšiu ako tridsať minút. Na vozidlo sme namontovali vlnolam, ktorý zabraňuje nasatiu vody do motorového priestoru, ďalej vyprostovacie lano, prídavné výfukové potrubie, odkryli sme v zadnej časti kryt vrtule, aby vozidlo malo vo vode lepšiu manévrovateľnosť. Aligator sme hermeticky uzavreli, otvorili horné príklopy a obliekli na seba plávacie vesty. Potom sme už plávali,“ približuje hlavné úkony vojak Bološ, ktorý po ná-

vrate z Iraku dobrovoľne prijal namiesto čatára hodnosť vojaka. Onedlho sa ale opäť vrátil k pôvodnej hodnosti, lebo bude veliteľom družstva.

Okrem vodného cvičiska bolo rušno aj v ďalších častiach Lešte. Veď podľa slov veliteľa ľahkej brigády brigádneho generála Stanislava Petrenca príslušníci nit-

níka Jána Parimuchu urobili v porovnaní s minulosťou výrazný krok dopredu.

Tento progres cítia u všetkých. Cvičenia sú v plnom prúde. Afirmatívny proces

bude dohliadať veliteľstvo NATO v Heidelbergu, prejde aj nitriansky prápor.

Výhody profesionálov

Okrem trebišovských tankistov, ktorí sa blysli perfektným splnením úloh, Lešť využívali aj ďalší príslušníci prešovskej mechanizovanej brigády. Jej veliteľ plukovník Ján Salaganič bude pozorne sledovať najmä vyvedenie michalovského mechanizovaného práporu, ktoré vyvrcholí práporným taktickým cvičením.

Spokojnosť s predvedeným výkonom príslušníkov ľahkej a mechanizovanej brigády vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť neskrýval ani generálporučík Ľubomír Bulík. „Aj tieto zamestnania potvrdili vzrastajúcu intenzitu výcviku. Práve v poľných podmienkach sa najmarkantnejšie ukazujú výhody plne profesionálnych jednotiek. Hlavné jednotky síl vyššej pripravenosti chceme v blízkej budúcnosti vyvádzať do tohto výcvikového priestoru trikrát v roku. Postupne chceme modernizovať výcvikové zariadenia, aby sa v nich mohol viesť efektívny výcvik. Na úrovni práporu musí mať charakter spoločného výcviku s jednotkami bojovej a logistickej podpory, ale aj s podporou letectva. Musíme všetko robiť s cieľom mať plne pripraveného profesionálneho vojaka

Ministrovo ocenenie

Juraj Liška ocenil výkon vojakov vo výcvikovom priestore. Ako bývalý tankista neodolal a sám si vyskúšal aj jazdu v tanku T-72. Bolo vidieť, že základné návyky, ktoré získal na vojenčine pred dvadsiatimi rokmi, mu zostali. Minister obrany okrem iného prisľúbil, že prvé kusy Aligatorov z trenčianskeho závodu by mali prísť k útvarom už v tomto roku a postupne by ich počet rôznych verzií mal dosiahnuť sto kusov.

Veliteľ pozemných síl generálmajor Milan Maxim by bol rád, keby bolo tempo dodávok týchto ľahkých obrnených vozidiel pre jednotlivé útvary čo najrýchlejšie. Pomohli by nahradiť už veľakrát dosluhujúcu techniku, ktorá nezodpovedá požiadavkám súčasnosti a nezabezpečuje vojakom dostatočnú ochranu pri plnení úloh. „Dnes sme sa presvedčili, že Aligator potrebuje relatívne krátky čas na prípravu pred prekonaním vodnej prekážky. To výrazne rozširuje možnosti jeho použitia,“ zdôraznil generál Maxim.

rianskeho mechanizovaného práporu ukončili práporným taktickým cvičením bez bojových strelieb a plavbami svoje niekoľkotýždňové vyvedenie. Pod vedením nového veliteľa práporu podplukov-

martinského práporu okamžitej reakcie, v priebehu ktorého Martinčanov na Lešti čakajú aj rotné taktické cvičenia s bojovými strelbami, má uspokojivý priebeh. A podobným procesom, nad ktorým

na plnenie úloh. Po fyzickej, odbornej i psychickej stránke,“ zdôraznil generálporučík Ľ. Bulík.

Jozef ŽIAK

Foto: **Michal BURZA**

Zdravotníci z Liptova

Zodpovednosť za odbornú pripravenosť každého vojenského zdravotníka nesú na svojich pleciach príslušníci Vojenského zdravotníckeho ústavu Liptovský Mikuláš. Zariadenie vzniklo 1. januára 2005 a je podriadené Úradu vojenského zdravotníctva.

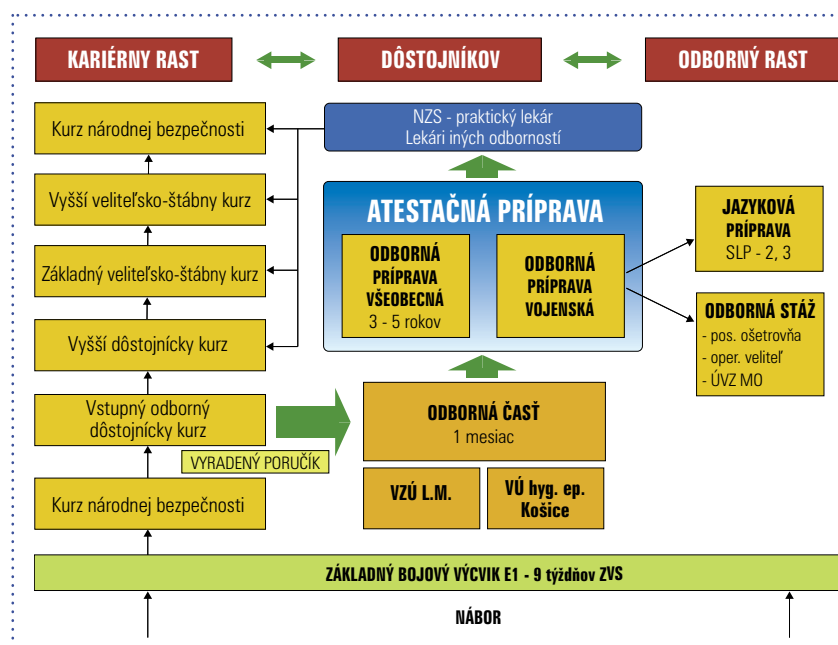
Medzi jeho nosné úlohy patrí hlavne odborná príprava vojenského zdravotníckeho personálu všetkých stupňov a personálna a materiálna príprava Poľnej mobilnej zdravotníckej jednotky Role 2+ (PMZ) k operatívemu použitiu.

„Z odbornej stránky pripravujeme nižší, stredný aj vyšší zdravotnícky personál ozbrojených síl,“ informuje riaditeľ Vojenského zdravotníckeho ústavu (VZÚ), plukovník v zálohe MUDr. Štefan Bračok. „Túto prípravu realizujeme v rámci kurzov E2 až E7 a v praporečkých a dôstojníckych kurzov. Spolupracujeme predovšetkým s Národnou akadémiou obrany v Liptovskom Mikuláši, s martinskou Poddôstojníckou akadémiou a s Odbornou výcvikovou školou Martin. V súčasnosti uskutočňujeme v plnom rozsahu vý-

školenia platné iba v podmienkach ozbrojených síl. Predovšetkým z tohto dôvodu sme príslušné orgány požiadať o certifikáciu nášho odborného výcviku. V príprave nižších zdravotníckych pracovníkov sme splnili všetky podmienky pre udelenie medzinárodného osvedčenia. Nič nebráni tomu, aby sme ho čoskoro dostali,“ dodáva riaditeľ Bračok.

Priebeh kurzov

Pri príchode regrúta je potrebné rozlíšiť, či má, alebo nemá ukončené civilné stredoškolské zdravotnícke vzdelanie. Ak toto vzdelanie nemá, môže byť prijatý iba na funkcie v hodnostnej kategórii mužstva. Po základnom bojovom výcviku nastúpi do výcviku odborného v Odbornej výcvikovej škole

cvik hlavne nižších zdravotníckych pracovníkov. Pre stredný a vyšší zdravotnícky personál organizujeme vzdelávanie podľa platných noriem v certifikovaných pracoviskách v rámci celej Slovenskej republiky. Jedným z našich cieľov je realizovať taký výcvik, ktorý by mohol absolvent využiť aj v budúcnosti a uznávali ho tiež civilné inštitúcie. V súčasnosti sú totiž naše

Martin. V jeho druhej fáze, ktorá prebieha už vo VZÚ, získava odbornosť napríklad na funkcie vodič - zberač ranených, či starší zberač ranených.

V prípade, že vyštudoval civilné stredoškolské zdravotnícke vzdelanie, môže dosiahnuť poddôstojnícke hodnosti. V tomto prípade sa prvá - všeobecná fáza výcviku realizuje v Poddôstojníckej akadémii v Martine

a druhá, odborná, vo VZÚ Liptovský Mikuláš. Po úspešnom zvládnutí kurzov je uchádzač odbornou pripravený na pozície sestry, zdravotníka (kurz E-6), či starší zdravotník, sestra špecialistka (kurz E-7).

Pri odbornej príprave vyššieho zdravotníckeho personálu - lekárov je situácia odlišná (pozri schému). Absolventi lekárskej fakulty sú po zá-

čatím obdobie prípravy na špecializáciu (atestáciu), ktorá potrvá tri až päť rokov a bude prebiehať hlavne v Ústrednej vojenskej nemocnici Ružomberok, ako aj v iných zdravotníckych zariadeniach v civilnom sektore. V súčasnosti pôsobí v týchto zariadeniach spolu dvadsať jeden špecializovaných vojenských lekárov.

„Odborných lekárov ako chirurgov, internistov, neurológov a podobne máme

Skúsenosti z misií

Príslušníkmi VZÚ sú aj lekári, ktorí sa podieľali na plnení úloh v zahraničných operáciách. „Už od začiatku pôsobenia sme sa pri realizovaní kurzov „opierali“ o pomerne veľkú skupinu vojenských lekárov,“ vysvetľuje major Ing. Marian Martinický, náčelník oddelenia výcviku VZÚ, ktoré realizuje odborné kurzy. „Jednou z výhod je, že rozumejú danej vojenskej problematike. Nemuseli sme tak zvyšovať počty prednášajúcich. Druhou výhodou je aj využívanie ich skúseností, ktoré získali v rôznych operáciách pod rôznorodým velením mimo územia Slovenskej republiky. Pri zdokonaľovaní a inovovaní vyučovacích osnov to sú pre nás cenné rady. Do programov zahrňame tiež poznatky získané od účastníkov našich kurzov. Zisťujeme od nich, čo by bolo potrebné vylepšiť, čo pri výučbe chýbalo a podobne. Snažíme sa tak o čo najefektívnejšiu formu odbornej prípravy,“ dopĺňa major Martinický.

Slovenský MASH

V rámci transformačného a reorganizačného procesu bola do štruktúry VZÚ začlenená aj Poľná mobilná zdravotnícka jednotka úrovne Role 2+. Táto mobilná poľná nemocnica je predurčená na použitie ako na území Slovenska pri riešení krízových situácií vojnového či nevojnového charakteru, tak aj pre účasť v operáciách NATO a OSN.

„Našou prioritnou úlohou je pripraviť a úplne dobudovať PMZJ tak, aby bola schopná operatívneho nasadenia v roku 2010,“ vysvetľuje jej riaditeľ, plukovník MUDr. Peter Mayer a dodáva: „V súčasnosti máme plne vytvorenú nemocničnú zdravotnícku časť. Kus práce nás ale ešte čaká pri dobudovávaní časti logistickej.“

Rovnako ako kolegovia z oddelenia výcviku, aj príslušníci PMZJ využívajú pri budovaní poľnej nemocnice bohaté skúsenosti získané v zahraničných operáciách. Ako ale všetci podotýkajú, zaobstaranie materiálneho vybavenia je „len“ otázkou peňazí. Tým najcennejším ostávajú predovšetkým kvalitne pripravení ľudia.

Ťažiská transformácie

Transformácia zdravotníckych zariadení ministerstva obrany sa vykonáva v zmysle zákona č. 578/2004 Z.z. a podľa schváleného transformačného projektu. Okrem iných úloh je podľa plánu transformácie stanovené do 31. decembra 2005 transformovať vojenské zdravotnícke zariadenia na akciové spoločnosti. Tento prechod sa bude týkať Vojenskej nemocnice MO SR Bratislava, Leteckej vojenskej nemocnice Košice, spojeného Vojenského kúpeľného ústavu Piešťany, Vojenských klimatických kúpeľov Tatranské Matliare a Vojenského vysokošpecializovaného ústavu pre choroby pľúcne Nová Polianka. Ukončenie transformácie Ústrednej vojenskej nemocnice Ružomberok predpokladáme k 30. júnu 2006. S novovytvorenými akciovými spoloč-

nosťami budeme spoluprácu realizovať predovšetkým na zmluvnej báze. Týkať sa bude najmä kúpeľnej a rehabilitačnej starostlivosti, laboratórnych, špecializovaných činností a tiež služieb leteckého lekárstva. Pre Ozbrojené sily SR je finančne výhodnejšie, ak si budeme niektoré zdravotnícke služby nakupovať z civilného sektora. Niektoré oddelenia si ale aj naďalej ponecháme. Budú to predovšetkým tie, ktoré veľmi úzko súvisia s činnosťou ozbrojených síl. Sú to napríklad oddelenia hematológie, pracovného lekárstva, posudkovej a klinickej psychológie či oddelenie ambulantnej starostlivosti. Podľa návrhu reformy vojenského zdravotníctva vznikne k 1. júlu 2006 v podriadenosti Veliteľstva síl výcviku a podpory tiež Veliteľstvo vojenského zdravotníctva (VVZ). Jeho kľúčovým výkonným prvkom bude novovytvorená Vojenská nemocnica, ktorá bude sídliť v priestoroch ÚVN Ružomberok a.s.. Do štruktúr VVZ budú patriť už existujúca Poľná mobilná zdravotnícka jednotka Role 2+ a čiastočne reorganizovaný Vojenský zdravotnícky ústav L. Mikuláš, ktorého kompetencie sa včlenením výcvikového strediska urgentnej medicíny BATLS rozšíria.

plk. MUDr. Vladimír LENGVARSKÝ
zástupca riaditeľa Úradu vojenského zdravotníctva MO SR

Text a foto: Vladislav VAVRINEC

Audit a sekcie

Riaditeľ Kancelárie ministra obrany PhDr. Štefan Škultéty, ktorý je vedúci pracovnej skupiny na implementáciu výsledkov auditu na Ministerstve obrany SR, prezentoval začiatkom júna spolu s predstaviteľmi auditorskej firmy S & K management systems výsledky auditu. S komplexnými informáciami o priebehu auditu a jeho výsledkoch sa zoznámila postupne desiatka skupín, ktoré zastupovali všetky organizačné zložky rezortu.

O základných východiskách a cieľoch hovoril Š. Škultéty už v tohtoročnej májovej OBRANE a o správe financií sme informovali v minulom čísle. Dnes prinášame základ novej štruktúry ministerstva obrany. Najzrejmější je redukcia sekcií. Aby bolo možné porovnať s publikovanou štruktúrou, v súčasnosti existujú nasledujúce sekcie: vyzbrojovacia, ľudských zdrojov, majetku a infraštruktúry, obranného plánovania a manažmentu zdrojov, obrannej politiky a medzinárodných vzťahov, legislatívy a

práva. Na rovnakej úrovni riadenia sú aj Inšpekcia ministra obrany a Bezpečnostný úrad plus Odbor krízového manažmentu.

„Základným princípom, prečo dochádza k redukcii počtu sekcií, je to, že sme sa snažili kumulovať príbuzné procesy do jedného centra. Tak, aby sme ich nielen koncentrovali, ale aby mali takpovediac jedného pána,“ povedal nám Š. Škultéty. Dodal, že štruktúra sa takto stáva prehľadnejšia a jasnejšia. Aj byrokracia, ktorá spomaľuje prácu pri komunikácii medzi jednotlivými sekciami, sa zjednoduší,

pretože podobné činnosti bude zabezpečovať jedna sekcia.

„Tiež jasne definujeme zodpovednosť ľudí, ktorí budú pracovať na týchto sekciách a budeme vedieť, za čo konkrétne zodpovedajú. Ukázalo sa, že súčasná atomizácia neprospeje plánovaniu a využitiu finančných prostriedkov. To znamená, že sa zefektívni celková výkonnosť rezortu ako celku,“ podčiarkol Š. Škultéty.

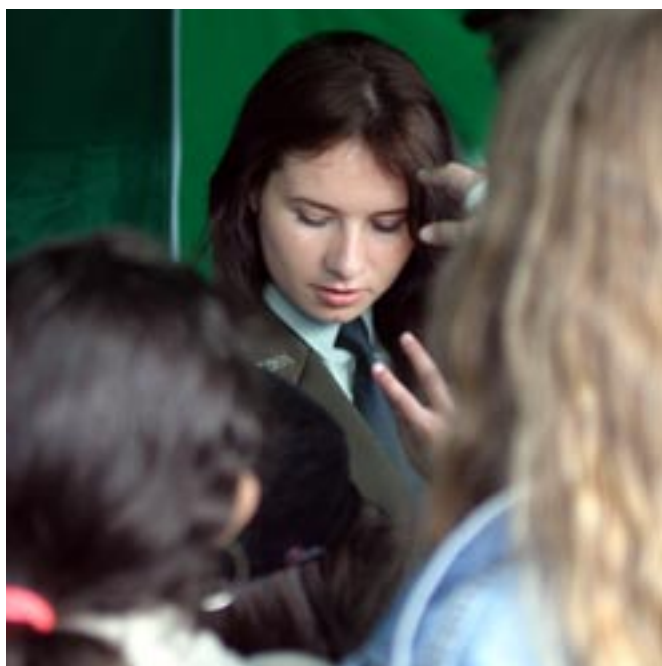
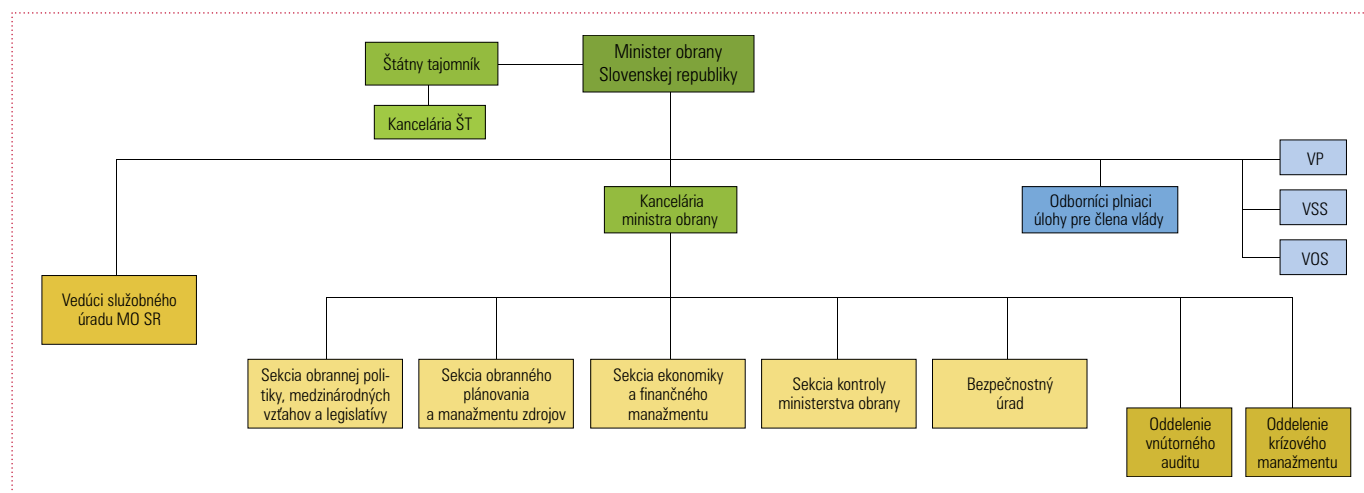
Systémovým krokom je aj skutočnosť, že minister obrany bude riadiť sekcie nie prostredníctvom vedúceho služobného

úradu, ale riaditeľa svojej kancelárie (na porovnanie – napríklad v Českej republike je riaditeľ kancelárie zároveň námestník ministra obrany – pozn. red).

Zo zmien v rámci samotnej kancelárie možno spomenúť ukončenie existencie Vydavateľskej a informačnej agentúry, ktorá bola „podvesom“ Komunikačného odboru kancelárie. Všetky činnosti VIA sa prerozdedia práve v rámci uvedeného odboru, kam prejdú aj doterajší zamestnanci agentúry.

(pv)

Foto: Michal BURZA

Každá desiata - žena

Každý desiaty príslušník profesionálnych ozbrojených síl bude žena. Vyplýva to z koncepčných materiálov Ministerstva obrany SR. V súčasnosti v armáde pôsobí vyše sedem percent vojačiek.

Najvyššiu hodnotu – podplukovník – majú dve ženy na generálnom štábe. Pred vstupom do ozbrojených síl musia ženy aj muži splniť podobné kritériá. Tie spočívajú v absolvovaní psychodiagnostických testov, previerky fyzickej zdatnosti a vyšetrenia zdravotnej spôsobilosti. Priemerný vek regrutujúcich žien je 24 rokov.

Pôsobenie žien v armáde sa začína základným výcvikom. Možnosti uplatnenia majú vo všetkých vojenských hodnostiach.

Profesionálne vojačky pôsobia väčšinou na pracoviskách administratívnej bezpečnosti a v logistike. Ale zastávajú aj funkcie strelca a spojára. Niektoré plnia svoje úlohy v zahraničných mierových misách či v čestnej strážii.

Ženy sa čoraz výraznejšie presadzujú v špičkových armádach vyspelých krajín na celom svete a podľa koncepčných materiálov majú veľkú perspektívu odborného rastu aj v Ozbrojených silách Slovenskej republiky.

(r)

Tri dni v modrom barete

Slovenské ozbrojené sily majú svojich vyslancov mieru v najstarších mierových misiách OSN, ktorých vojaci už desaťročia zabezpečujú pokoj zbraní a návrat k normálnemu životu. Ide o Golanské výšiny, hornaté územie na hraniciach Sýrie, Izraela a Libanonu, a ostrov Cyprus. Obe slovenské jednotky koncom mája navštívil minister obrany Juraj Liška.

Na Golanoch aj s Chorvátmi

„Slovenský kontingent patrí v disciplíne a plnení úloh k najlepším v misii UNDOF,“ povedal na prijatí ministrom obrany Jurajovi Liškovi a náčelníkovi Generálneho štábu Ľubomírovi Bulíkovi veliteľ misie generálporučík Sharma. Ocenil pritom obrovský potenciál vedomostí a skúseností z fungovania tejto misie, ktoré slovenskí vojaci nadobudli od roku 1998, keď prišli na Golanské výšiny. V súčasnosti tieto skúsenosti naplno využívajú a odovzdávajú v prospech ostatných kontingentov. Zo strany hlavného veliteľa nešlo iba o zdvorilostné

slová pred ministrom obrany, ale o fakt, ktorý vzápätí potvrdili aj naši partneri, veliteľ rakúskeho práporu podplukovník Herbert Pracher a náčelník štábu major Georg Rosenzopf.

Z kempu Faouar, kde sídli veliteľstvo UNDOFu, smerovala cesta ministerskej delegácie do hôr, priamo na jednotlivé pozície slovenskej roty v hraničnej zóne. Prvou našou zastávkou je pozícia číslo 31. Krátky brífing o úlohách, ktoré tu odlúčená jednotka plní a je čas na debatu s vojakmi. Minister sa zaujíma o všetko a vojaci sa postupne osmelujú. Na pretras prídu otázky vystrojovania vojakov do misií, finančné zabezpečenie, ale

aj pripravovaný Zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov. Práve v súvislosti s týmto zákonom Juraj Liška vysvetlil vojakom, že služba v zahraničnej misii nemôže byť iba o peniazoch, i keď

aj toto je dôležité. Bude neoddeliteľnou súčasťou kariérneho rastu každého profesionála v slovenských ozbrojených silách. Povedané inak, nie snaha dostať sa do misie kvôli lukratívnemu zárobku, ale

preto, aby každý vojak po absolvovaní misie dosiahol vyšší stupeň pripravenosti, aby skúsenosti získané v misii dokázal preniesť aj využiť v službe doma.

Najzaujímavejšou zastávkou bola ďalšia pozícia označená číslom 16. Bezprostredne na hraniciach Sýrie a Izraela je hneď vedľa pozície malá prekrytá tribúna, aké u nás vidáme napríklad na dedinských ihriskách.

„Jej poslanie je však trochu iné,“ vysvetlil veliteľ roty kapitán Martin Šomský. „Je to miesto stretnutí ľudí zo sýrskej strany so svojimi príbuznými na izraelskej strane hranice. Pravda ide iba o stretnutie verbálne. Jednoducho v dohovorenom čase sa tu zhromaždia a svoje posolstvá vykríčia rovnakej skupine za technickým hraničným plotom,“ uzavrel kapitán. Zo začiatku vám to príde

aj smiešne, ale to vás rýchlo prejde, keď si uvedomíte hlbokú tragédiu týchto ľudí. Svojich príbuzných totiž nikdy nestretnú. Ich spoločnosť rozdelila vojna a dnes ich rozdeľuje nepriedušná, zamínovaná a ostnatým drôtom ohradená hranica. Je však pravda, že raz za čas sa aj táto hranica pod dohľadom príslušníkov misie otvára dokorán. To vtedy, keď si ženích berie nevestu z druhej strany.

„Verte, nikdy sme pri týchto svadbách nepočuli smiech,“ prezradili nám vojaci. Dodali, že vždy iba plač, najčastejšie plač nevesty. Svadba sa totiž dohovori cez plot a mladostvobčania sa nikdy predtým nevideli. A plaču je veľa aj po svadbe. Jeden z mladých totiž už nikdy svojich príbuzných nenavštívi. Pravda, ibaže

by sa pomery v tejto časti sveta dostali do normálu.

Situácia je na Golanoch dnes pokojná, pravda ak nespomenieme občasnú strelbu, narušovanie zóny miestnymi pastiermi so svojimi stádami, alebo stále hroziace minové polia.

Juraj Liška a Ľubomír Bulík poďakovali sa vojakom za službu a reprezentáciu Slovenska. Na záverečnú otázku niektorého z vojakov o budúcnosti tejto mierovej misie minister uviedol, že sa neplánuje jej zrušenie, ale plánuje sa zníženie počtov asi o tridsať vojakov. Koncom roka alebo začiatkom budúceho roka ich nahradia vojaci chorvátskej armády, ktorí budú pôsobiť v rámci slovenskej jednotky. Je to náš vklad pomoci Chorvátsku pri jeho úsilí začleniť sa do európskych a transatlantických štruktúr.

Zmeny na Cypre

Po prilete na tento ostrov nič nenaznačuje, že tento kúsok zeme predstavuje od roku 1974 jeden z najhorúcejších problémov Európy. Rozdelenie ostrova na severnú tureckú časť a južnú grécku časť nie je normálne a tento stav sa snaží napraviť aj mierová misia OSN UNFICYP, ktorej súčasťou je aj slovenský kontingent. Slovensko je od roku 2001 veliacou krajinou východného sektoru č. 4 a príslušníci jeho ozbrojených síl zodpovedajú za 102 kilometrov štvorcových územia na rozdeľujúcej takzvanej Zelenéj línii. V pôsobnosti kontingentu je jedna rota armády Maďarskej republiky a dvaja príslušníci armády Chorvátska.

Koncom minulého roka v dôsledku pozitívnych zmien vo vzťahoch oboch komún na ostrove prišlo k zmenám velenia misie k celkovému zníženiu počtov vojakov a zrušeniu niekoľkých pozorovacích stanovišť. Rovnako tomu bolo aj v našom kontingente, v ktorom teraz pôsobí dvesto vojakov. I tak však ide o našu najpočetnejšiu jednotku vo svete. Veliteľ kontingentu podplukovník Martin Bačko pri návšteve Juraja Lišku informoval o nových operačných úlohách, ktoré velenie v súvislosti so zmenami vytýčilo našej jednotke.

„V rámci nového konceptu operácie ide predovšetkým o dôslednejšie udržiavanie status quo v nárazníkovej zóne, prechod na mobilné hliadkovanie a dôslednejšie budovanie dôvery medzi opozičnými stranami,“ objasnil veliteľ. Všetky úlohy sú rovnako dôležité, ale neoficiálnu prioritu má predsa len budovanie dôvery

medzi cyperskými Turkami a Grékmi, respektívne uvoľňovanie napätia medzi ich ozbrojenými silami, ktoré majú pozície na oboch stranách nárazníkovej zóny. Z tohto vyplývajú aj konkrétne úlohy najmä pre päť našich tímov pozorovateľov a styčných dôstojníkov. Úzke kontakty s týmito silami však musia udržiavať aj velitelia jednotlivých pozícií a velitelia počnúc na najnižšej úrovni. Ide o to, aby každý incident, každý náznak konfliktu riešili okamžite, aby sa tento nerozrástol a nepoškodil vážnejšie mierový proces.

V novej organizačnej štruktúre pôsobí časť slovenského kontingentu priamo v podriadenosti veliteľstva UNFICYP v Nikózii. Jeho príslušníci plnia úlohy na štábe misie, vo Vojenskej polícii a naj-

väčšiu skupinu tvorí ženijná čata, ktorá je podpornou jednotkou celej misie. Ako vidieť, tradícia slovenských ženistov v mierových misiách opäť píše novú kapitolu. V plnom nasadení sme ženistov objavili v sektore 2, južnej časti Nikózie v rozstriedanej miliónárskej štvrti mesta, ako nás informoval nadpis na otlčenej tabuľke. Pod dohľadom hlavného ženistu misie majora Mariána Mjartana tu stavebná skupina budovala cestu pre potreby patrolovacích hliadok. Major Mjartan bol s prácou spokojný. „V našej zodpovednosti je celkovo 512 kilometrov ciest a z nich má prioritu vyše dvesto kilometrov v nárazníkovej zóne,“ informoval. „Okrem toho naši ženisti kompletne zabezpečujú údržbu infrastruk-

túry misie, táborov, pozorovacích stanovišť i výstavbu nových táborov. Práce je veľa a o služby slovenských ženistov je neutíchajúci záujem.“

Nový ubytovací tábor si slovenskí ženisti vybudovali nedávno na veliteľstve misie a nazvali ho Tatry. Počas návštevy v ňom pobudol aj minister obrany Juraj Liška. Neskôr sa stretol aj s vojakmi na našej základni vo Famaguste i na pozorovateľniach priamo v nárazníkovej zóne. Téma besied bola totožná s tými na Golanských výšinách. Akurát vojakov na Cypre viac trápila otázka výstrojných súčiastok vhodných do ostrovej, mimoriadne horúcej klímy. Minister mal aj pre nich dobrú správu. Rezort obrany prednedávnom zrušil smernicu o vševojskových skúškach pri zavádzaní nových výstrojných súčiastok. „Malo by to zlepšiť prístup k novým materiálom, ktoré využívajú už iné armády a toto stačí, aby sme ich mohli zakúpiť oveľa rýchlejšie,“ povedal k tomu Juraj Liška.

S našimi vojakmi sa potom minister a náčelník štábu rozlúčili na pozorovacom stanovišti v dedinke Pila. Miesto je rovnako pozoruhodné ako pozícia 16 na Golanoch. Akurát v tejto dedine miestnych Turkov a Grékov nerozdeľuje technický plot, ale naopak spája ich pôsobenie našich vojakov. A títo majú už niekoľko dní vo výbave aj nové technické prostriedky. Krásne žlté, nablýskané horské bicykle. Hliadkovanie na nich podľa vojakov poteší telo i dušu. Nuž, želáme veľa šťastných mierových kilometrov.

Bernard ROŠTECKÝ
Foto: Michal BURZA

Rotácia v Afganistane

Májový termín odletu našich vojakov na rotáciu v Afganistane sa viackrát menil. Namiesto o šiestej ráno to bolo pol siedmej večer, potom hodina po polnoci. Nakoniec až tesne pred štvrtou hodinou nadránom vzlietol Boeing 737-200 spoločnosti Phoenix z letiska gen. Milana Rastislava Štefánika a vydal sa na výše 4500 kilometrov dlhý let. Cieľom bola logistická letecká základňa protiteroristických síl v afganskom Bagrami.

Tichý monotónny zvuk motorov lietadla i únava zohrali svoje. Väčšina cestujúcich po krátkej chvíli zaspala. Po troch hodinách letu sme pristáli v hlavnom meste Azerbajdžanu Baku, kde sme doplnili palivo. Let z Baku do Bagramu trvá viac ako štyri hodiny. Po preletení Kaspického mora ubudlo oblakov a zlepšila sa viditeľnosť a tak tí, ktorí sedeli pri okienkach, mali dobrú možnosť fotiť a filmovať. A bolo čo, lebo rozdiely medzi európskou a ázijskou prírodou sú markantné.

Po pristáti v Bagrami mala činnosť našich vojakov rýchly spád. Vyloženie batožiny, presun do tábora našej ženijnej jednotky, nástup a privítanie nových príslušníkov. Potom sa noví vojaci rozdelili na dve skupiny. V tábore jednotky pôsobiacej v operácii

Trvalá sloboda zostalo 19 nových vojakov, ktorí vystriedajú ženistov, končiacich svoje poslanie v misii. Ostatných 21 vojakov požiadalo o predĺženie pobytu, alebo sa za nich nenašla adekvátna náhrada. Za výborné výsledky pri obnove letiska a budovaní tábora udelil plk. Michael Flanagan, veliteľ koalíčných jednotiek na základni Bagram, odchádzajúcim ženistom pamätné plakety.

Druhá skupina pätnástich nových profesionálov sa presunula po vlastnej osi do 50 kilometrov vzdialeného Kábulu, kde na medzinárodnom letisku sídli ďalší tábor slovenského kontingentu. Táto jednotka, ktorá vykonáva v rámci operácie ISAF odmiňovacie práce na medzinárodnom letisku Kábul, rotovala celá s výnimkou jedného špecialistu, za ktorého sa nena-

šla náhrada. Na spoločnej večeri sa s nimi rozlúčil, poďakoval za dosiahnuté výsledky a odovzdal upomienkové predmety veliteľ základne KAIA (Kabul Afghanistan Internationale Airport) turecký plukovník Kazim Öndül.

Počas rotácie sa práce našich vojakov prerušili a hlavná pozornosť sa zamerala na odovzdávanie a preberanie funkcií, kontrolu techniky a inventarizáciu materiálu.

Metodická komisia tvorená príslušníkmi MO a GŠ, vedená náčelníkom Centra pre riadenie operácií plk. Ondřejom Novosadom, konštatovala, že rotácia prebehla bez nedostatkov na veľmi dobrej úrovni. Namiesto odchádzajúcich vojakov nastúpili noví, ktorí tak ako ich predchodcovia budú určite šíriť dobré meno našich ozbrojených síl.

Stranu pripravil: **Jozef BUFFA**

Medzinárodné sily na podporu bezpečnosti v Afganistane ISAF (International Security Assistance Force) boli s mandátom OSN vytvorené na konci roku 2001. Úlohou týchto síl je pomáhať afganskej dočasnej vláde v zaistení bezpečného prostredia pre obyvateľov Kábulu a okolia. Krajina sa pokúša zotaviť z občianskej vojny, trvajúcej dve desaťročia a z nedávnej deštruktívnej vlády Talibanu, ktorý poskytoval útočisko teroristom.

Prvú misiu viedlo Spojené kráľovstvo a pozostávala z jednotiek mnohých krajín, ktorých väčšina bola členskými krajinami. Druhá misiu viedlo Turecko a tretiu Nemecko spoločne s Holandskom. V súčasnosti misii „veľí“ Turecko.

Pôvodný mandát obmedzoval operácie ISAF na Kábul a okolie, avšak v októbri 2003 rezolúcia Bezpečnostnej rady OSN oprávnila alianciu k rozšíreniu operácií i mimo Kábulu.

NATO súhlasilo s rozšírením svojej misie na väčšiu časť Afganistanu. Predovšetkým prostredníctvom dočasných nasadení mimo hlavného mesta prevzalo vojenské velenie nad značným počtom Provinčných rekonštrukčných tímov, ktoré pomáhajú stabilizovať regióny.

Úsilie medzinárodného spoločenstva (v súčasnosti sa na misii ISAF podieľajú vojaci 32 krajín) pomôcť Afgancom čeliť v krajine vážnym výzvam. Aliancia sa však zaviazala, že v krajine zostane dovtedy, kým tam bude potrebná. Podobne sa zaviazali aj Slovenci

Slavónske ozveny

Akí sú? Pamätajú sa ešte na nás? Čo všetko sa v ich živote zmenilo? A čo ich kultúrny dom? Stojí? Je využitý? Smerujeme do chorvátskeho mesta Ilok pri Dunaji, kde už vyše štvrté tisícročia sídli slovenská menšina a kde v minulom desaťročí odviekli kus práce aj slovenskí vojaci v misii UNTAES.

Naša miniposádka zložená zo Štefana Jangla, súčasného riaditeľa Bezpečnostného úradu MO SR a bývalého veliteľa slovenského ženijného práporu misie UNTAES na území bývalej Juhoslávie, viceprezidenta slovenskej Asociácie UN-V Slovakia Dušana Ščevíka a autora týchto riadkov sa neustále vracia o sedem až deväť rokov dozadu, keď slovenskí ženisti práve na tomto kúsku zeme vo východnom Slavónsku pomáhali miestnemu obyvateľstvu zmierniť následky vojnového ošailu.

Pomníky vojny

Práve tu sme plnili jednu z najväčších a najťažších úloh, keď v priebehu niekoľkých mesiacov v roku 1996 sme pomocou odminovacích tankov, odminovacích komplotov Božena a Belarty a tiež ručne plošne odminovali tisíce metrov štvorcových a následne zlikvidovali stovky protitankových a protipechotných mín, – spomína si hneď na maďarsko – chorvátskom hraničnom prechode Baransko Petrovo Selo – Beremend plukovník v zálohe Ing. Štefan Jangl.

Pred zrakmi ožívajú staroznáme miesta – Vukovar, Brod Pustara, Marinovac, kde boli rozmiestnené jednotlivé tábory slovenských vojakov. Dediny Njenci, Ernestínovo, Antonovac Tenski, Vinkovci, tu a všade stoja pomníky tej doby – mosty cez rieky, ktoré postavili slovenskí ženisti. Pravda, niektoré sú už strhnuté a nahradené novými, modernejšími, lebo celý kraj je na nepoznanie. Nové domy lemujú vyasfaltované cesty. Ako nemá výkričníky sú ale aj tu torzá polozrúcaných domov, aby pripomínali a varovali. Tak ako aj pamätník na samote Ovčara neďaleko Vukovaru, kde slo-

venskí vojaci odkrývali masový hrob nemocných a ranených, lekárov a zdravotníkov z vukovarskej nemocnice, ktorých povraždili hrdlorezi vojny. Doslova šialenci, lebo väčšina po tomto skutku skončila svoj život samovraždou.

Konečne cieľ našej cesty Ilok. Po klukatej jazde pamätnými miestami pôsobí malebné mesto ako oáza ticha a pokoja. Smerujeme k centru diania Slovákov – ku Kultúrnemu domu Ľudovíta Štúra. V spomienkach sa mi vynorí obraz spred deviatich rokov, keď sme spolu s lekárom ženijného práporu pplk. MUDr. Jánom Dobrovolským v sprievode docenta Emila Horáka z Univerzity Komenského, v tom čase učiteľa slovenčiny na Záhrebskej univerzite, prvý raz navštívili Ilok.

Privítali nás ustráchaní ľudia, ktorí si vytrpeli za tých predchádzajúcich rokov svo-

Pri prvom stretnutí akoby našich rodákov polial živou vodou. Videli v nás – slovenských vojakoch – svojich ochrancov. Nechceli veľa, chceli len, aby sme im pomohli zachrániť ich identitu, ktorú zosobňoval práve ich chátrajúci kultúrny stánok. Tu sa odohrávali všetky akcie, divadelné a folklórne predstavenia, svadby, krsty. Prvotný súhlas začal naberať po konzultáciách na našom veľvyslanectve v Záhrebe a tiež na veliteľstve misie OSN UNTAES čoraz jasnejšie kontúry. Prišlo definitívne schválenie projektu humanitárnej pomoci slovenskej menšine a slovenskí ženisti sa dali do práce. Prakticky mnohé veci sa museli urobiť odznova, takže zostali len obvodové múry, ale aj tie

Cítte sa naozaj ako doma, – víta nás „duša“ kultúrneho života slovenskej menšiny v Iloku, učiteľ slovenčiny Vlatko Miksat. Práve on bol akousi spojnicou medzi nimi a našou jednotkou, lebo vyše roka pracoval v našom ženijnom prápore ako tľmočník. Právom mu Dušan Ščevík odovzdáva diplom čestného člena Asociácie UN-V Slovakia, ktorá združuje tých vojakov, ktorí pôsobili v zahraničných mierových misiách.

Nevieme, kam skôr skočiť. Hlásia sa ďalší starí známi, bývalí predsedovia Spolku Ľudovíta Štúra Janko Mendan, Miroslav Poniger, terajší predseda Želko Lomiansky, ktorý je zároveň aj zástupca primátora.

– Škoda, že sa tejto chvíle nedožil môj otec Jozef Černák, ktorý pred pár rokmi zomrel a celý čas viedol našu kroniku, – vraví dcéra Božena, ktorá vyštudovala ekonomiku na vysokej škole v Banskej Bystrici a po celé tri dni je našou sprievodkyňou.

S činnosťou a prácou členov slovenskej komunity je spokojný aj primátor Iloku Zvonimír Dragun. Slováci tvoria necelú desiatinu obyvateľstva, no vidieť ich všade. Celé mesto využíva aj zrekonštruovaný kultúrny dom, lebo to je jediný takýto stánok v Iloku (na fotografii).

Práve dnes máme veľkú akciu „Deň herca“. Prišli nám herci z celého Chorvátska. Chceli sme ich privítať práve v slovenskom dome, no koná sa tam svadba. A tak budúcnosť má prednosť.

Áno, Slovák Milan Hrubík, mladý divadelník, ktorý bol doslova odkojený atmosférou tohto kultúrneho stánku si berie za manželku Chorvátku Svetlanu. A tak veselica je až do neskorého rána.

Odchádzajúc z Iloku si opäť a opäť opakujeme – slovenskí vojaci urobili na južnej slovenskej zemi dobrý skutok.

Stranu pripravil: **Anton FILLO**
bývalý hovorca slovenského
ženijného práporu OSN

je. Všetky dobré vzťahy, ktoré si Slováci na obidvoch stranách Dunaja v tomto kraji pestovali po celé desaťky, ba stovky rokov, akoby zmyla stáročná voda. Mladší chlapi narukovali do vojenských jednotiek a neraz boli nasadení na fronte proti sebe. Niektorí padli, poniektorí zostali kalikami. Postarší zasa si vytrpeli svoje v pracovných jednotkách. Ani doma nebolo pokoja. Rabovalo sa, kradlo. Odniesol si to aj obraz Ľudovíta Štúra, ktorý bol prestrelený guľkou.

sa museli odizolovať, spevniť. Celý rok tu naši vojaci s miestnymi obyvateľmi stavali, predstavovali, až mohli zahlasiť hotovo.

Vitajte priatelia

– Vitajte priatelia vo svojom druhom domove. Nezabudli sme na vás. Vtedy ste nám veľmi pomohli. Vedia o tom nielen starší a stredná generácia, ale o vašom skutku hovoríme aj najmladšej generácii.

krátko

Ministerstvo obrany Južnej Kórey oznámilo 18. mája 2005 zámer postaviť a zaradiť do výzbroje celkovo 250 moderných vrtulníkov v rámci programu KHP (Korean Helicopter Project). Sériová výroba nových vrtulníkov sa začne v roku 2012 a cieľom akvizičného projektu je nahradiť flotilu zastaralých vrtulníkov pozemných síl.

Európska spoločnosť EADS Defence Electronics získala od Ministerstva obrany Austrálskeho zväzu kontrakt na dodanie systémov výstrahy pred štartom raketových striel MILDS (AN/AAR-60) pre obranné systémy vrtulníkov a veľkých dopravných lietadiel. V rámci kontraktu v hodnote viac ako 10 miliónov eur dodá výrobca zariadenia pre austrálske vrtulníky SA70A a CH-47.

Americká agentúra pre obrannú a bezpečnostnú spoluprácu oznámila Kongresu USA povolenie zahraničného vojenského predaja materiálu do Pakistanu. Pakistan má záujem o 40 leteckých protilodných raketových riadených striel AGM-84L a 20 protilodných raketových riadených striel RGM-84L štartujúcich z pozemných odpalovacích zariadení. Odhadovaná hodnota celého kontraktu vrátane všetkých opcíí dosahuje 180 miliónov USD.

Európska spoločnosť Eurocopter získala od španielskej vlády kontrakt na dodanie prvej série 45 transportných vrtulníkov NH90. Španielsko sa po podpise tohto kontraktu stáva 10. európskym zákazníkom a celkovo 13. zákazníkom, ktorý vyzbrojí vrtulníkmi NH90 svoje ozbrojené sily.

Americká spoločnosť Raytheon Technical Services Company LLC získala kontrakt od velenia U.S. Navy na výrobu a dodanie adaptérov pre riadené strely LAU-115 a LAU-116. Adaptérmi pre riadené strely Sparrow, Sidewinder a AMRAAM v hodnote 17 miliónov USD budú vyzbrojené lietadlá F/A-18E/F amerického vojenského námorníctva. Dodávky v rámci tohto kontraktu sa skončia v roku 2012.

Americká agentúra pre protiraketovú obranu MDA oznámila 18. mája 2005 úspešné nainštalovanie ochranného krytu na radar protiraketovej obrany pracujúci v pásme X, ktorý bude nainštalovaný na námornej platforme (Sea-Based X-Band Radar). Nafukovací kryt s priemerom 36,5 m a výškou 31,4 m odolá vetru s rýchlosťou až 240 km/h.

Americká firma Lockheed Martin dodala jednotkám americkej námornej pechoty 400 vylepšených pechotných raketových zbraní Predator vo variante označenom SRAW-MPV (Short-Range Assault Weapon – Multiple Purpose Variant). Tento Predator je na rozdiel od základnej protitankovej verzie určený proti cieľom na mestskom bojisku.

Zmodernizovaný Su-27UBM1

Bieloruské vzdušné sily postupne zmodernizujú svoju flotilu asi 20 bojových lietadiel Su-27 v rámci modernizačného programu M1. Ako technologický demonstrátor programu slúži dvojmiestny stroj označený Su-27UBM1. Modernizačný program viacúčelového lietadla Su-27UBM1 realizuje 558. letecký opravárenský závod v meste Baranoviči. Modernizované lietadlo má zvýšené možnosti bojovej činnosti proti vzdušným aj pozemným cieľom. Su-27UBM1 je vybavený novým navigačným systémom, palubným počítačom s novým zobrazovacím displejom a stroj disponuje schopnosťou použitia širokej škály nových typov riadenej protiletkeckej a protizemnej munície. Lietadlo Su-27UBM1 na fotografii odhadzuje leteckú riadenú bombu KAB-500L kalibru 500 kg s laserovou poloaktívnou navádzacou hlaviciou.

Nový pozorovací systém

Počas ukážkového dňa finských pozemných síl Army Demo Day 2005 v máji 2005 na polygóne Rovajärni predviedli nový optický prieskumný systém ďalekého dosahu. Systém s krkolomným finským pomenovaním Kaukotähystyssjärejstelmä (pozorovací systém ďalekého dosahu) je vybavený guľovým puzdrom s aparátúrou optoelektroniky, ktoré je otočne nainštalované na teleskopickom výsuvnom ramene. Bude sledovať pozemné aj vzdušné ciele v pasívnom móde vo dne aj v noci. Systém a jeho dve automatizované pracoviská sú nainštalované na podvozku dvojitého pásového transportéra finskej výroby Sisu NA-111GT.

Fínsky Crotale NG

Vo výzbroji pozemných síl Fínska je francúzsky protiletadlový raketový systém Crotale NG (New Generation) nainštalovaný na podvozku upraveného kolesového transportéra Sisu XA-180 (6x6) domácej výroby. V systéme Crotale NG sú na rozdiel od pôvodného systému Crotale všetky komponenty – prehľadový radar, strelecký radar a počítačové jednotky – nainštalované na jednom podvozku. Palebné vozidlo finskej armády je vybavené prehľadovým radarom Thales TRS-2360. Systém používa protiletadlové raketové riadené strely VT-1 s maximálnym diaľkovým dosahom 11 km a maximálnym výškovým dosahom 6 km. Fínsko zaradilo do výzbroje 20 palebných jednotiek systému Crotale NG.

Nový námorný kanón

Výrobná jednotka Medium-Calibre nemeckej spoločnosti Rheinmetall Waffe Munition GmbH začala v januári 2005 vývoj nového radu ľahkých námorných kanónových systémov MLG 30/ABM. Základným určením ľahkého kanónového systému MLG 30/ABM je reakcia na asymetrické ohrozenia hladinových plavidiel a taktiež sebaobrana nosičov systému pred hladinovými aj nízko letiacimi vzdušnými cieľmi. Vysokú presnosť systému zabezpečuje dynamické uchytenie zbrane, presný zameriavací systém, rýchlostrelný kanón Mk 44 Bushmaster a technológia munície ABM (Air Burst Munition). Základom streľiva typu ABM je technológia AHEAD kvalifikovaná NATO. Strela 30 mm x 175 mm je vybavená programovateľným zapalovačom. Ten je programovaný zo streleckého počítača prostredníctvom elektronického programátora, ktorý je súčasťou ústovej brzdy. Prvý systém MLG 30/ABM pripraví výrobca pre pozemné skúšky na jar 2006.

Vzlietol druhý M-346

Uprostred mája vzlietol z letiska Venegono k prvému letu druhý prototyp nového prúdového cvičného lietadla Aermacchi M-346. Lietadlo pilotoval šéfpilot spoločnosti Olinto Ceconello. Program vývoja nového cvičného lietadla M-346 začala spoločnosť Aermacchi na začiatku roku 2000. Aerodynamická koncepcia M-346 ideovo vychádza z ruskej konštrukcie technologického demonštrátora Jakovlev Jak-130D. Lietadlo M-346 poháňa dvojica prúdových pohonných jednotiek Honeywell/Avio F-124, ktoré umožňujú lietadlu disponovať pomerom ťahu k hmotnosti blízkeho číslu 1. Lietadlo má modernú modulovú avioniku a najmodernejšie navigačné vybavenie.

Raketomet BM-21-A1 Belgrad

Bieloruské pozemné sily zaradili do výzbroje modernizovaný salvový raketomet BM-21-A1 Belgrad kalibru 122 mm. V konštrukcii raketometu použili pôvodné odpaľovacie zariadenie, ktoré je nainštalované na nový automobilový podvozok MAZ-6317-05. Dlhší a výkonnejší podvozok s väčšou únosnosťou umožňuje prepravovať jeden palebný priemer neriadených rakiet navyše. Takto modernizovaný raketomet prepravuje až 80 rakiet kalibru 122 mm. Čas nabitia je 5 minút. Posádku vozidla tvoria štyria ľudia. Dostrel raketometu je 21 km. Rozsah námeru je 50° a odmeru 175°. Pre zabezpečenie lepšej stability počas streľby bojové vozidlo používa hydraulicky ovládané opory. Pohonná jednotka vozidla MAZ-6317-05 má výkon 196 kW. Maximálna rýchlosť raketometu na vozovke je 85 km/h.

Dvojstranu pripravil: **Miroslav GYŮRÖSI**
Foto: **autor (3), Rheinmetall AG (1)**

krátko

Americká spoločnosť Harris Corporation počas výstavy LAAD 2005 v brazílskom Rio de Janeiro predviedla v svetovej premiére novú konfiguráciu ručnej rádiostanice Falcon II RF-5800V, určenej pre svetové trhy. Táto VHF rádiostanica kombinuje populárnu ručnú rádiostanicu RF-5800V s novou dipólou VHF anténou RF-3161, čím zvyšuje svoj dosah až na úroveň prenosných rádiostaníc.

♦ ♦ ♦

Vláda Južnej Kórey kúpi od americkej spoločnosti Sikorsky Aircraft Corporation tri vrtulníky S-92 v úprave na prepravu dôležitých osôb. Sikorsky začne s dodávaním vrtulníkov S-92 VIP od roku 2007. Kórea bude prevádzkovať tieto stroje na prezidentské misie.

♦ ♦ ♦

Spojené arabské emiráty prevzali na začiatku mája prvých desať nadzvukových viacúčelových lietadiel Lockheed Martin F-16E/F. Tieto lietadlá, známe aj ako Block 60, sú zatiaľ poslednou a najmodernejšou verziou strojov konštrukčného radu F-16. Spojené arabské emiráty objednali celkovo 80 lietadiel F-16E/F.

♦ ♦ ♦

Austrálska firma MAN Military Vehicles Systems (Australia) získala od austrálskeho ministerstva obrany kontrakt s hodnotou 16 miliónov USD na dodanie 14 tankových prepravníkov s automobilovými ťahačmi HTT (Heavy Tank Transporter). Prvé prepravníky HTT určené na prepravu bojových tankov M1A1 Abrams a vyslobodzovacích tankov M88 Hercules dodá výrobca zákazníkovi v polovici roku 2006.

♦ ♦ ♦

Pre najnovšie hladinové bojové plavidlo amerického vojenského námorníctva typu LCS (Littoral Combat Ship) vybrali 9. mája 2005 meno USS Freedom. Slávnostné založenie kýlu nového plavidla v lodenici tímu Lockheed Martin LCS v Marinette Marine vo Wisconsin bolo 2. júna 2005.

♦ ♦ ♦

Americká firma Boeing v spolupráci s talianskym partnerom Aeronavali presunula 6. mája 2005 druhé tankovacie lietadlo KC-767A určené pre talianske vzdušné sily do centra modifikovania lietadiel v talianskom Naples. Dodanie prvého tankera KC-767A pre Taliansko je naplánované na jar 2006 a dodanie druhého lietadla tohto typu o rok neskôr.

♦ ♦ ♦

Americká firma Lockheed Martin dodala americkým pozemným silám 72 navádzaných rakiet GMLRS s unitárnou bojovou časťou. Rakety GMLRS prvej výrobné série (Block 1) dodal výrobca zákazníkovi na základe vyhlásenia urgentnej požiadavky veliteľstva pozemných síl pre letectvo a riadené strely U.S. Army AMCOM z januára 2005.

Sten Gun

Keby náhodou niekto vyhlásil súťaž krásy vojnových samopalov, tento by sotva mohol ašpirovať na prvenstvo. Škaredšie boli už azda iba americký M3 zvaný „Grease“, čiže olejníčka, prípadne austrálske Austen a Owen. A predsa Sten patrí k histórii 2. svetovej vojny tak neoddeliteľne, ako bodka nad i.

Ked' Veľká Británia v septembri 1939 vstúpila do vojny s Nemeckom, jej pechota mala vo výzbroji väčšinou opakovacie pušky. Domáci samopal ešte neexistoval. Nedostatok zbrani tohto typu Briti riešili nákupom dobrých, ale drahých amerických samopalov Thompson. To si však najmä po porážke Francúzska, keď načas zostali osamotení, dovoliť nemohli.

Škaredé kačiatko

Úlohu zostrojiť nový samopal dostali v zbrojovke Royal Small Arms Factory v Enfielde experti Reginald Shepherd a Harold Turpin. Práve spojením iniciálov ich priezvisk a prvých dvoch písmen Enfieldu vzniklo slávne meno Sten. Keďže podmienkou boli čo najnižšie náklady a nenáročná výroba, nová zbraň sa vyznačovala mimoriadne jednoduchou konštrukciou a iba hrubým spracovaním väčšiny častí, takže navonok pôsobila nanajvýš neestetickým dojmom. V podstate išlo o kovovú trubku nesúcu v zadnej časti jednoduchý dynamický záver a spúšťací mechanizmus a vpredu krátku hlavň s nábojovou komorou.

Predsériový Sten charakterizoval lyžicový kompenzátor na ústí hlavne, drevený kryt spúšťového mechanizmu a sklopná predná rukoväť. Sten Mk I,

prijatý do výzbroje v roku 1941, už tieto tri prvky nemal a ako dva ďalšie typy bol celokovový. Mal celkovú dĺžku (aj s kovovou ramennou opierkou) 896 mm, dĺžku hlavne 198 mm, hmotnosť bez nábojov 3,26 kg, kapacitu zľava horizontálne vkladaneho zásobníka 32 nábojov 9 mm Parabellum a kadenciu 540 výstrelův/min. V rokoch 1941 – 1942 ho vyrobili asi 100 000 kusov.

Najznámejší a najrozšírenejší

V roku 1942 prišiel Sten Mk II, ktorý sa stal najbežnejšou verziou a do roku 1944 ho vo Veľkej Británii, Kanade a na Novom Zélande vyrobili viac ako 2 milióny kusov. Mechanizmus mal rovnaký ako Mk I, ale ramenná opierka a hlavň sa dali odmontovať, čo uľahčovalo balenie, skladovanie, ale aj skryté nosenie. Veď Spojenci ho v značných množstvách zhadzovali príslušníkom odboja v celej Európe i na Ďalekom východe.

Samopalom Sten Mk II bol vyzbrojený i Slovák Jozef Gabčík, ktorý s Čechom Janom Kubišom v máji 1942 spáchal v Prahe atentát na Reinharda Heydricha. V kritickej chvíli mu však zlyhal a k slovu napokon prišla Kubišova bomba. Do záveru Gabčíkovho samopalu sa vraj

dostala tráva, ktorou ho v aktovke maskoval. Možno to bolo – ako je zrejmé z farebnej kresby, výrez pre naplniacu páčku, pod ktorým sa vinula pružina záveru, bol až zbytočne veľký. Či sa tak skutočne stalo, zostane tajomstvom, ktoré si parašutisti vzali do hrobu...

Pre úplnosť dodajme, že Sten Mk II mal celkovú dĺžku 952 mm, dĺžku hlavne 197 mm a hmotnosť 3 kg. Vyrábala sa aj verzia Mk IIS – Silent (tichý) s tlmičom integrovaným s hlavňou, ktorý mal hmotnosť 3,48 kg, ale kadenciu iba 450 výstrelův/min. Všetky Steny mohli strieľať jednotlivými výstrelmi i dávkou, ale pri tomto type sa dávka odporúčala iba v krajnej núdzi.

Zvyšné z kolekcie Stenov

Najjednoduchším zo Stenov bol Mk III z roku 1943, dodávaný najmä domobrane (Home Defence) strážiacej pobrežie, letiská a ďalšie dôležité objekty. Pri dĺžke 762 mm mal hmotnosť 3,1 kg a jeho hlavň ani ramenná opierka sa nedali demontovať, pretože to pri jeho určení nebolo potrebné.

Pre špeciálne jednotky vyrobili za vojny aj dve miniaturizované verzie Stenu Mk IV model A a Mk IV model B so sklopnou opierkou a celkovou dĺžkou 445 mm pri dĺžke hlavne iba 98 mm, čo zvyšovalo ich kadenciu na 575 výstrelův/min.

V roku 1944 začali vyrábať Mk V, akýsi pokus o zlepšenie kvality i vzhľadu typu Mk II. Dostal drevenú pažbu, pištoľovú rukoväť, prednú rukoväť a objímku na ústie hlavne, ktorá umožňovala nasadenie bodáka. Lepšia bola aj jeho povrchová úprava, ale až na vyššiu kadenciu 575 výstrelův/min svoj pôvodný vzor osobitne neprevýšil. Posledným typom sa v tom istom roku stal Sten Mk VI pre jednotky Commandos. Išlo o kombináciu hlavne a tlmiča Mk IIS a tela a pažby Mk V. Jeho kadencia bola 450 výstrelův/min a ani pri ňom sa neodporúčala strelba dávkou, pretože ničila tlmič.

PhDr. Ján DOLINAY

Foto: archív

Kresba: Rudolf TOMŠA

Z rebela šľachtic „Monty“

Najplyvnejší britský poľný veliteľ v čase druhej svetovej vojny, ktorý získal prvé víťazstvo nad Nemcami. Vojskovec, ktorý sa významnou mierou podieľal na konečnom víťazstve Spojencov. Arogantný, hrubý a márnomyseľný, obvykle bez akejkoľvek predstavivosti, avšak trpezlivý a vytrvalý, s obdivuhodnou schopnosťou motivovať vojakov. Napriek tomu jedna z najkontroverzejších postáv vojenských dejín Veľkej Británie. Pre mnohých hrdina legendy o nepremožitelnosti, pre iných úzkoprýs a bezohľadný muž, o slávu ktorého sa zaslúžili „médiá“.

„Mladý rebel“

Bernard Law Montgomery sa narodil 17. novembra 1887 v Londýne. Rodina severoírskoho biskupa sa o dva roky presťahovala do Austrálie, kde prežil nešťastné detstvo. Výchovu a vzdelanie nadobudol v Londýnskej škole sv. Pavla, avšak po jej ukončení sa rozhodol pre vojenské remeslo. V roku 1908 absolvoval Vojenskú akadémiu v Sandhurst – napriek tomu, že ho skoro vyhodili pre šikanovanie mladších kadetov. Jeho zlostná a výbušná povaha, ktorá viac než len vyvažovala nedostatok ostatných nerestí, dominovala v jeho správaní až do roku 1914. Od vypuknutia prvej svetovej vojny si už Montgomery začal budovať povest' statočného frontového vojaka a vynikajúceho štábného pracovníka. Osobne sa zúčastnil na viacerých krvavých bojoch na Západnom fronte, kde na seba upozornil veliteľskými schopnosťami a osobnými kvalitami. Tie mu vyniesli Rád za statočnosť.

Ctižiadostivý generál

V medzivojnovom období rutinným spôsobom stúpá po profesionálnom rebríčku. Po absolvovaní Akadémie Generálneho štábu v roku 1920 postupne slúžil v Írsku a Palestíne, pričom prešiel veliteľskými a štábnymi funkciami na stupni plukovník aj brigádny. Medzitým ako profesor prednášal taktiku a výcvik a jeho novátorský prístup pri práci s poddôstojníckymi kádrami neostal bez povšimnutia nadriadených. V lete 1937 ho povýšili na brigádneho generála a o dva roky na generálmajora. Zásadný zlom v Montgomeryho kariére znamenala druhá svetová vojna. Tesne pred jej vypuknutím prevzal velenie 3. divízie, s ktorou v rámci Britského expedičného zboru odišiel do Francúzska. V čase nemeckej ofenzívy na Západe v máji 1940 sa s divíziou zúčastnil na ústupových bojoch z Belgicka. Počínal si natoľko dobre, že ho koncom mesiaca poverili velením II. armádneho zboru, s ktorým pri Dunkerque ako veliteľ celého zadného voja zabránil obklúčeniu pobrežia a umožnil evakuáciu britských jednotiek. Domov sa vrátil s vynikajúcou povestou, ktorá mu podstatne ulahčila jeho služobný postup. Bol mimoriadne povýšený na generálporučíka a v priebehu nasledujúceho roka velil postupne V. a XII. armádnemu zboru.

Zrod legendy

Montgomery začal svoj vzostup k sláve v lete 1942, keď ho premiér W. Churchill vybral za nového veliteľa

britských vojsk v severnej Afrike. V Egypte prevzal už v hodnosti generálplukovníka velenie 8. armády, ktorá bola v dôsledku neustálych porážok v bojoch s nemeckým „Afrika korpsom“ demoralizovaná. Velenia sa ujal energicky a okamžite pristúpil k zvyšovaniu sebavedomia armády, jej posilneniu a materiálnemu zabezpečeniu. Na prelome augusta a septembra 1942 sa mu najprv podarilo zastaviť nemecký postup pri Alam Halfe. O necelé dva mesiace, využijúc svoju početnú prevahu a nemecké problémy so zásobovaním, zviedol s Nemcami pri El Alameine vlekú avšak víťaznú bitku, ktorá z neho urobila národného hrdinu. V ďalších mesiacoch pozvoľna zatlačoval nepriateľa do Tunisu a svojou obozretnou, avšak rozvážnou taktikou vyvolal nevôľu tých, ktorí vyžadovali viac agresivnosti. Vydretými víťazstvami pri El Agheile v decembri 1942, Medenine a Marethe v marci 1943, sa však rozhodujúcou mierou zaslúžil o ukončenie vojny a kapituláciu fašistických vojsk Osy v severnej Afrike, pri prijatí ktorej bol osobne.

Márnomyseľný veliteľ

Ťaženie v severnej Afrike bolo vrcholom jeho vojenskej kariéry. V nasledujúcich veliteľských funkciách bol už podriadený Američanom. Sám to považoval za podradné a svoje opovrhnutie sa ani neusiloval príliš maskovať. Svojím správaním neraz „prispel“ k vážnym rozporom v tábore západných Spojencov. Napriek všetkému naďalej plnil svoje povinnosti zodpovedne s jemu typickou opatrnosťou. Svojou drzosťou, hrubým chovaním a elitárskymi postojmi si však naďalej znepríateľoval nielen amerických veliteľov, ale aj britských generálov a udržal sa len vďaka Churchillovej podpore. Jeho starosť o vojakov mu na druhej strane zabezpečila obrovskú popularitu, akej sa dovtedy netešil žiadny západný spojenecký veliteľ. Pri spojeneckej invázii na Sicíliu v júli, resp. do Talianska v septembri 1943 velil 8. armáde. Prebiť sa mu však podarilo iba k rieke Sangro, kde musel postup v dôsledku nepriateľského odporu zastaviť. 24. decembra 1943 bol britským ministerstvom vojny poverený velením 21. skupiny armád, ktorá sa pripravovala na vylodenie do Francúzska. Po jeho uskutočnení začiatkom júna 1944 velil inváznym pozemným silám, avšak už v hodnosti poľného maršala. Jeho pomalosť pri prielome z normandského predmostia a pri obsadzovaní kľúčových oporných bodov, spoločne s pretrvávajúcimi

spormi s veliteľom spojeneckých expedičných síl D. D. Eisenhowerom, nakoniec viedli k tomu, že americký veliteľ prevzal priame velenie pozemných síl a vojenských operácií a Montgomerymu zostala úloha veliteľa britskej skupiny armád, z funkcie ktorej riadil bojovú činnosť britských a kanadských jednotiek. Náladový a samolúby „Monty“ sa so svojím nadriadeným dostal do sporu aj v otázke spôsobu spojeneckého postupu. Proti Eisenhowerom zastavanej systematickej ofenzívy na širokom fronte tvrdošijne presadzoval koncepciu jediného koncentrovaného úderu do srdca Tretej ríše. Pravdepodobne správna stratégia, ktorá svojou riskantnosťou kontrastovala Montgomeryho obozretnosti pri realizácii jeho operácií, však nie celkom bezdôvodne vyvolala špekulácie o jej motívoch. Krachla však hneď v zárodku, keď ním naplánovaná kombinovaná výsadeková a pozemná operácia v Holandsku skončila fiaskom. Tento nezdar „Monty“ do určitej miery napravil pri obrane severného sektoru spojeneckého frontu počas nemeckej ofenzívy v Ardénach na prelome rokov 1944/45. V posledných dňoch vojny velil britským silám v sérii úspešných úderov, počas ktorých bolo oslobodené severné Nemecko a Dánsko. 4. mája 1945 prijal v Lüneburgu celkovú kapituláciu nemeckých síl v tejto oblasti.

Po vojne

V Nemecku zostal Montgomery aj po vojne ako člen spojeneckej kontrolnej rady v Berlíne a hlavný veliteľ britských okupačných síl, kým nebol v roku 1946 ustanovený do funkcie náčelníka Imperiálneho generálneho štábu Britskej kráľovskej armády. Bol prijatý do šľachtického stavu a dostal titul vikonta z Alamejnu. Od októbra 1948 potom pôsobil ako predseda Výboru náčelníkov štábov vojsk Severoatlantickej aliancie, od apríla 1951 až do svojho odchodu do výslužby v roku 1958 ako zástupca veliteľa vojsk NATO v Európe. Zomrel 24. marca 1976 v Altone.

Alex MASKALÍK
Vojenský historický ústav
 Foto: archív VHÚ

Slovenské prekvapenie v Lurdoch

Písal sa rok 1958 a z ulíc mnohých nemeckých a francúzskych miest ešte nezmizli stopy vojny. Oveľa hlbšie ale boli v myslení ľudí. V oboch národoch, ktoré v uplynulých storočiach proti sebe často bojovali. Preto mnohí nepredpokladali, že stretnutie francúzskych a nemeckých vojakov v juhofrancúzskom pútnickom meste Lurdy bude mať úspech a postupne sa stane najväčším svetovým stretnutím príslušníkov ozbrojených síl a ozbrojených zborov.

V roku 1995 po prvý raz zavítali pod Pyreneje aj slovenskí vojaci. Odtedy sú pravidelnými účastníkmi medzinárodnej vojenskej púte. Tá tohtoročná, v poradí už 47. bola zo slovenského pohľadu predsa len trochu iná. „Na rozdiel od predchádzajúcich ročníkov boli súčasťou našej, takmer 230 – člennej delegácie nielen príslušníci ozbrojených síl, ale aj policajti a zástupcovia väzenskej a justičnej stráže. Teda všetky súčasti ordinariátu. Okrem toho bolo medzi účastníkmi púte

z košického Ústavu na výkon trestu odňatia slobody nadporučík Peter Nižník či väzenský kaplán z nitrianskeho Ústavu na výkon väzby kapitán Edmund Umba Dimbi. Tento rodák z afrického Zaire priťahoval v slovenskej uniforme všade veľkú pozornosť.

Umenie nájsť spoločnú reč

Niektorí vojenský pútnici neboli v Lurdoch po prvý raz. Pre nadrotmajsterku Martinu Teplanovú z trenčianskeho Prápo-

telná atmosféra, spoločenstvo ľudí z celého sveta, ktorých spája viera v Boha a snaha nájsť spoločnú reč ma každý raz fascinuje,“ hovorí rodáčka z Myjavy, ktorá v tomto roku bola na púti aj s matkou. Pre podobnú skúsenosť sa do Lúrd vždy rada vracia aj

Naplnili sa všetky moje očakávania. Stretla som tu ľudí z celého sveta, ktorí sa väčšinou videli prvý raz, ale hneď si porozumeli. Aj napriek tomu, že nie vždy ovládali nejakú spoločnú reč. Dôležité bolo, že na spoločnú vlnovú dĺžku boli naladené ich srdcia. Veľmi ma potešilo, keď som v Lurdoch stretla aj bývalých kolegov z českej armády i českého vojenského duchovného, s ktorými som spoločne pôsobila minulý rok v mierových silách KFOR v juhosrbskej provincii Kosovo,“ spokojne konštatuje rodáčka z Ružomberka.

Medzi vojakmi česko – slovenského práporu KFOR, ktorí sa zúčastnili na tohtoročnej púti spolu s ďalšími príslušníkmi síl KFOR bol aj poručík Anton Domen. Zažíval dvojakú hrdosť. Po prvý raz, keď videl pochodovať vojakov čestnej stráže prezidenta v historických uniformách so slovenskou zástavou a po druhý raz, keď spoločne s ostatnými vojakmi mnohonárodných síl KFOR sám kráča pod zástavou misie.

Oneskorená svadobná cesta

Majora Dušana Maceka z trenčianskeho veliteľstva síl výcviku a podpory priťahla do Lúrd snaha nájsť sám seba „dobiť si“ duševné batérie. Kapitán Vladimír Beinstein z martinského veliteľstva výcviku bol v tomto roku na púti spolu s manželkou. „Vďačím jej za veľa. Vlastne ona ma priviedla po určitej prestávke k Bohu. Pred siedmimi rokmi, keď som tu bol prvýkrát som ešte celkom dobre nechápal všetky súvislosti. Ani som nevedel natoľko dobre

vidieť i celé rodiny. V tejto tradícii by sme chceli pokračovať aj v budúcnosti,“ zdôraznil Mons. František Rábek, biskup – ordinár ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR.

Možnosť zúčastniť sa na vojenskej púti oficiálne, ako súčasť delegácie, ocenil biskupský vikár policajného zboru major František Bartoš, duchovný z bratislavskej Akadémie policajného zboru nadporučík Ľudovít Spuchľák, ale aj väzenský kaplán

ru podpory velenia veliteľstva pozemných síl to bola druhá účasť. „Bola som tu pred tromi rokmi. Hlas srdca ma znova priťahol k jaskyni zjavenia a na ďalšie miesta. Som rada, že som sa sem mohla znova vrátiť,“ so spokojnosťou v hlase hovorí rodáčka z Trenčína. Pre nadporučíčku Janu Leškovú z ministerstva obrany bola tohtoročná púť už tretia. Prvú účasť prežila ešte ako študentka vojenskej akadémie. „Neopakova-

Ing. Helena Ďurišová z hlavného finančného úradu ministerstva obrany.

Na rozdiel od svojich kolegyň bola pre nadporučíčku Zuzanu Pacekovú z Vojenského výcvikového priestoru Lešť tohtoročná medzinárodná vojenská púť prvá. „Veľa som o Lurdoch počula od ľudí, ktorí tu boli. Keď som sem cestovala spolu s ostatnými pútnikmi v autobuse, bola som plná očakávania. Neľutujem, že som sem prišla.

po anglicky, aby som sa o svoje zážitky mohol podeliť s vojakmi z iných krajín,” zdôveruje sa Vladimír. Jeho manželka Katarína hovorí, že táto púť je pre nich vlastne aj svadobnou cestou. „Keď sme sa zobrali, išla som hneď do práce. Potom postupne prišli štyri deti, takže stále na ňu nebol čas. Všetko, čo som tu videla a prežila, ma naplnilo túžbou znova sa sem vrátiť, ale už ako celá rodina,” dopĺňa manželka Katarína.

Medzi vojenskými pútníkmi neboli jedinou rodinou. Nadrotmajster Peter Franko z martinskej poddostožníckej akadémie prišiel s manželkou rotnou Katarínou, ktorá pôsobí v martinskej Odbornej výcvikovej škole pozemných síl. Nezabudnuteľné zážitky si domov z Lúrd odnáša aj Eva Brandaburová zo zvolenského veliteľstva vzdušných síl. Hádam najviac ju oslovila atmosféra pri Jaskyni zjavenia. Najmä neskoro večer, keď pokoj meditácie rušil len zvuk neďalekej rieky Gávy. Podobné zážitky prežívala aj riaditeľka organizačného odboru MO SR Ing. Agnesa Bětáková. „O Lurdoch a vojenskej púti som už počula. Keď bol biskup Rábek u nás po novom roku posväcovať kancelárie, zmienil sa o tejto možnosti. Som rada, že som sem prišla a všetko zažila. Slovom je to ťažko vyjadriť. Jednotlivé zážitky naplnia človeku celé vnútro pocitom radosti, spokojnosti a dobrou,” hovorí rodáčka z Trenčína, ktorá sa v mladosti v rodnom meste zúčastňovala púti na neďalekú Skalku.

Slovenská vojenská svadba

Počas tohtoročnej medzinárodnej vojenskej púte sa práve Slováci postarali

o nevšedný zážitok, ktorý zatiaľ v celej histórii Lurdskej púti nemá obdobu. Na mieste, kde každý pútník spočinie v tichej modlitbe k Panne Márii, pred jaskyňou, kde sa v roku 1858 zjavila Bernardette, sa uskutočnila slovenská vojenská svadba...

V nadporučícke Ľubomíre Kulifajovej počas minuloročnej vojenskej púte v Lurdoch dozrelo presvedčenie, že práve v tomto pútnickom meste by chcela začať svoj život s priateľom Marekom. „Spočiatku som tomu sama veľmi neverila. Ale naši vojenski duchovní i Mons. Rábek neboli proti. Začalo sa dlhé vybavovanie všetkých potrebných formalít. Nakoniec som sa ocitla v Lurdoch. Myslela som si, že svadba bude v Ružencovej bazilike. Ani vo sne som si nedovolila pomyslieť, že nás biskup – ordinár František Rábek oddá priamo počas slovenskej svätej omše pred Jaskyňou zjavenia,” ešte celá radostne prekvapená

vysvetľuje rodáčka z Haláčoviec pri Bánovciach nad Bebravou.

Po maturite na strojníckej priemyslovke vyštudovala vojenskú akadémiu. Práve ako študentka sa dostala do Lúrd po prvý raz. Bolo to krátko po tom, ako jej zomrel brat. Návšteva pútnického miesta jej pomohla zabudnúť na bolesť a nájsť vnútornú silu. Po ukončení školy nastúpila do nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády. V nej našla svojho nastávajúceho desiatnika Mareka Šveca a okrem iného dvakrát prešla vyše tristo kilometrov dlhú medzinárodnú pešiu vojenskú púť z Varšavy do Čenstochovej. Mnohí chlapi mali po zdolaní tridsiatich kilometrov každý deň toho dosť. Personalistka nitrianskej brigády vydržala všetky nástrahy.

Desiatnikovi Marekovi Švecovi sa plánuje začať spoločný manželský život práve v Lurdoch pozdával. „Ľubka o vojenskej púti rozprávala s takým nadšením a zápa-

lom, že som neváhal. Každému zostáva v pamäti miesto, kde zložil svoj manželský sľub vernosti. Vždy, keď sa pozriem na obrúčku na prste, spomeniem si Lurdy, Jaskyňu zjavenia a celú neopakovateľnú atmosféru,” spokojný, no aj viditeľne dojatý hovorí rodák z mesta pod Zoborom. Novomanželov vypevďádzal na spoločnú cestu životom špalier príslušníkov čestnej stráže prezidenta v historických uniformách s vytasenými šablami a potlesk vojenských pútnikov z mnohých armád sveta.

Ako ďalej?

Spokojnosť s tohtoročným 47. ročníkom medzinárodnej vojenskej púte vyjadril kancelár ordinariátu major Tibor Ujlacký. „V tomto roku boli pútníci v Lurdoch v rámci svojej dovolenky a podieľali sa na finančnom krytí nákladov púte. Naozaj sa tu zišli len tí, ktorí prišli z vlastného presvedčenia,” zvyrazňuje major Ujlacký. Vedúci slovenskej delegácie, zástupca riaditeľa kancelárie ministra obrany JUDr. Peter Plučinský vyzdvihol spôsob, akým slovenskí vojenski pútníci reprezentovali ozbrojené sily a ozbrojené zbory i Slovensko. Spoločne s Mons. Františkom Rábekom a Ing. Agnesou Bětákovou ale vyjadril presvedčenie, že bude treba urobiť všetko potrebné, aby na budúcoročnom 48. ročníku už v Lurdoch nechýbala v rámci slovenskej delegácie vojenská hudba. Lebo raz už darmo: Národná delegácia, ktorá prišla bez hudby, bola minimálne o polovicu menej viditeľnejšia medzi 20-tisícami vojenských pútnikov z vyše 30 krajín celého sveta. Tento názor na základe vlastných skúseností potvrdil aj hlavný kaplán Armády ČR podplukovník Tomáš Holub.

Minister v archíve

Minister obrany Juraj Liška navštívil Vojenský archív v Trnave, v ktorého fondoch je sústredených napríklad 12 miliónov osobných spisov generálov, dôstojníkov a vojakov.

Celkový objem historických písomností váži približne 750 ton a v prepočte meria asi 25 kilometrov knižných regálov. Objekt Kasárni SNP bol takmer do konca 18. storočia sídlom Trnavskej univerzity. Vyše 200 rokov ho využívali ozbrojené zložky. Vzhľadom na to, že úložné kapacity archívu sú však takmer vyčerpané, čaká ho sťahovanie do nových priestorov. Ozbrojené sily prevedú historický objekt kasární bezplatne na mesto Trnava, ktoré zasa za korunu poskytlo armáde pozemok na výstavbu nového vojenského archívu. Tá by si mala vyžadovať asi 300 miliónovú investíciu.

(r)

Nové personálne prostredie

Cieľom pracovnej cesty generálporučíka Ľubomíra Bulíka v Akadémii ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika a v Národnej akadémii maršala Andreja Ľudvíka 18. mája 2005 bolo stretnutie a diskusia s manažmentom oboch škôl a študentmi 4. a 5. ročníka AOS.

Náčelník generálneho štábu spolu s náčelníkom personálneho manažmentu brigádnych generálom Jaroslavom Kučom oboznámili prítomných s programovým plánom OS SR zameraným na personálne otázky a zhodnotili jeho doterajšie plnenie. Oboznámili študentov finálnych ročníkov s plánmi a predstavami na ich ďalšie zaradenie do ozbrojených síl.

„S odchodom staršieho personálu odišla kvalita a ozbrojené sily to cítia“, nezakrýval Ľ. Bulík súčasnú situáciu, „preto najaktuálnejšou úlohou v rokoch 2005 – 2006 je stabilizácia personálu, ako aj výcvik a príprava nových kádrov“. Náčelník GŠ ubezpečil študentov, že ozbrojené sily s nimi počítajú.

Brig. gen. J. Kuča prítomným predstrel plán dočasného systému: „Bude problém po dva roky absorbovať po dvesto absolventov – poručíkov, keď sú ozbrojené sily ešte stále v štádiu znižovania počtov. Zatiaľ situáciu riešime neštandardným postupom – dočasným zvýšením hodnosti z praporčickej na poručícku na vybraných funkciách veliteľov čiat a ich zástupcov, ale aj možným dvojitým obsadením niektorých tabuliek. Predpokladáme, že situácia sa do roku 2007, v niektorých odbornostiach najneskôr v roku 2009, štandardizuje vďaka prirodzenej odchodovosti a ročnému výpadku nástupu nových absolventov AOS“.

Text a foto: Soňa JAROŠOVÁ, AOS

Vyšetrovanie tragédie pokračuje

Haváriu vojenského vrtuľníka Mi 24D, pri ktorej 10. mája nedávko Sabinova zahynula trojčlenná posádka, zapríčinila podľa všetkého chyba pilota.

„Analýza čiernej skrinky nám indikuje, že rozhodujúcim momentom bol zrejme ľudský faktor“, potvrdil veliteľ vzdušných síl generálmajor Jozef Dunaj. Vyšetrovanie tragédie a odborné expertízy stále pokračujú. Podľa dosiaľ zistených výsledkov sa pri nácviku dostal stroj pravdepodobne za hranicu svojich možností. Došlo k rozkmitaniu listov rotora a odseknutiu zadnej časti stroja s vyrovnávacou vrtulou. Vrtuľník sa stal neovládateľným a zrútil sa z výšky zhruba 1000 až 1200 metrov. Celá tragédia trvala približne 35 sekúnd. Pri podobných haváriách v rokoch 1983 a 1992 vyšetrovanie preukázalo zlyhanie ľudského faktora.

Po leteckom nešťastí bol okamžite pozastavený výcvik všetkých vrtuľníkov mimo leteckej pátraciej a záchrannej služby. Aj keď vyšetrovanie stále prebieha (môže trvať aj niekoľko mesiacov), v súčasnosti sa výcvik na všetkých druhov vrtuľníkov vo výzbroji ozbrojených síl opäť obnovil. Podľa generálmajora Dunaja budú všetci piloti precvičení z aerodynamiky stroja s dôrazom na jeho medzné režimy. Vráťane okolností, na základe ktorých došlo k tragickej havárii vrtuľníka.

Vladislav VAVRINEC, foto: Michal BURZA

Aj Litva a Lotyšsko v „Battle Group“

Slovensko, Poľsko, Nemecko oficiálne prizvali Lotyšsko a Litvu k účasti na vytvorení bojovej skupiny Európskej únie.

Minister obrany Juraj Liška a jeho rezortní kolegovia podpísali komom mája počas stretnutia ministrov obrany členských krajín EÚ v Bruseli dohodu o pripojení sa oboch pobaltských krajín k spoločnej jednotke. Tá bude v operačnej pohotovosti v roku 2010.

Európska únia sa vlni v novembri dohodla, že vytvorí celkovo 13 malých bojových skupín schopných rýchlo zasiahnuť v krízových oblastiach kdekoľvek vo svete. Bojové

skupiny by mali mať okolo 1500 osôb. Majú rozsah praporu s plnou bojovou podporou a bojovým zabezpečením. Po politickom rozhodnutí budú veľmi rýchlo nasaditeľné, na mieste bojiska budú za 5 - 10 dní.

Ozbrojené sily SR ponúkli poskytnutie mechanizovanej jednotky, ženistov, chemikov a dopravné vrtulníky. V bojovej skupine EÚ by malo pôsobiť 150 - 200 slovenských vojakov, asi desatina z celkového počtu.

(ko)

Mladí generáli

V ozbrojených silách pôsobia najmladší generáli za uplynulé dve desaťročia. V súčasnosti je ich priemerný vek 48 rokov.

Najmladším je brigádny generál Pavel Macko, ktorý ako 41-ročný pôsobí na veliteľskej pozícii v štruktúrach NATO. Reforma ozbrojených síl a budovanie profesionálnej armády sa dotkla aj hodností. Kým v minulosti pribúdali hviezdy od generálmajora až po armádneho generála, v súčasnosti je prvou hodnosťou „jednohviezdičkový“ brigádny generál. Najvyššou vojen-

skou hodnosťou je „štvorhviezdičkový“ generál. V novodobej histórii OS SR sa ním stal len Milan Cerovský. Bývalý náčelník generálneho štábu odišiel do výsluhového dôchodku koncom roka 2004.

V štruktúre vojska je v súčasnosti 18 vojakov v generálskych hodnostiach. Vo výslužbe je 59 žijúcich generálov. Najstarším je Anton Rašla, ktorý má 94 rokov.

(r)

Lepšie raz vidieť...

Vyššie 600 žiakov 3. ročníka košických stredných škôl sa stretlo 17. mája v mestskom Jumbo centre, aby sa od najpovolanejších dozvedeli, čo všetko čaká mladého človeka, ktorý nájde v sebe odhodlanie rozšíriť rady profesionálnych vojakov Ozbrojených síl SR.

So svojimi zážitkami a skúsenosťami zo života vo vojenskej vysokej škole sa so stredoškólakmi delili študenti Akadémie ozbrojených síl z Liptovského Mikuláša. O konkrétnych podmienkach, ktoré musí záujemca o vstup do ozbrojených síl spĺňať, informoval náčelník Regrutačného strediska Košice kapitán Miloš Kubica.

„Je oveľa lepšie vidieť a mať možnosť priamo sa pýtať, než len sprostredkované počut. Mám teraz o armáde jasnejší a uce-

lenejší obraz,“ myslí si študentka strojníckej priemyslovky Jana Hanudelová.

Súčasťou programu boli ukážky práce chemikov z Rožňavy, prieskumnej rotý z Prešova a košickej Vojenskej polície. Mladých ľudí najviac upúťali dynamicky predvedené prvky sebaobrody v podaní prešovských prieskumníkov a výcvik príslušníkov Vojenskej polície. Atmosféru podujatia spríjemnila hudobná skupina Nocadeň.

Text a foto: **Vladislav VAVRINEC**

Otázky špecializácie

Na pôde Ministerstva obrany SR sa 25. a 26. mája konala medzinárodná konferencia zameraná na riešenie otázok špecializácie ozbrojených síl v NATO a Európskej únii.

Konferenciu pripravil Inštitút bezpečnostných a obranných štúdií (IBOŠ) a zúčastnili sa na nej hostia z Českej republiky, Poľska a Nemecka. Jej hlavným cieľom bolo zjednotiť chápanie samotného pojmu špecializácia, prezentovať názory na vízie a trendy v ozbrojených silách zúčastnených krajín a vytvoriť diskusné prostredie pre analytické a prognostické úvahy o reálnom dlhodobom rozvoji ozbrojených síl.

„Konferencia je záverečnou časťou projektu, ktorý sme rozbehli v októbri minulého roku,“ informoval zastupujúci riaditeľ

IBOŠ plk. Vladimír Tarasovič a dodal: „Tento projekt sa týka špecializácie ozbrojených síl malých krajín. Jeho cieľom bolo začať diskutovať o samotnom pojme špecializácia a rovnako navodiť aj jeho možné ďalšie spôsoby riešenia.“

Jedným z prerokovaných bodov bola aj špecializácia nových členov NATO a EÚ a jej vplyv na ozbrojené sily so zameraním na sily rýchlej reakcie (NRF) a bojové skupiny (Battle groups).

Vladislav VAVRINEC
Foto: **Michal BURZA**

Combined Endeavor 2005

Už niekoľko rokov sa vo vojenskom výcvikovom priestore Aulenbach pri nemeckom mestečku Baumholder na dva týždne schádzajú špecialisti v oblasti komunikačných technológií na vojenskom cvičení Combined Endeavor (13. – 26. 5. 2005). Cvičenie už po jedenásťkrát zorganizovalo Veliteľstvo amerických síl v Európe.

Tento rok sa niesol v znamení rekordného počtu účastníkov. Na podujatí malo zastúpenie 43 krajín – členov NATO i štátov participujúcich v programe Partnerstvo za mier. Pridali sa k nim aj niektoré krajiny afrického kontinentu.

Cvičenie Combined Endeavor (CE) začalo písať svoju históriu v roku 1994 a pri jeho zrode stálo aj Slovensko. Hlavným cieľom cvičenia bolo sprístupniť komunikačné siete krajín NATO štátom bývalej Varšavskej zmluvy a členom programu Partnerstvo za mier. Toto zameranie sa zmenilo po vypuknutí ozbrojených konfliktov v Bosne, Kosove, Afganistane

a Iraku. V zmenených podmienkach sa CE stalo jedným z hlavných prostriedkov, ako ukázať a spropagovať nové koncepcie medzinárodnej spolupráce. Aktuálnym cieľom cvičenia je s pomocou niekoľkých spoločných seminárov, ktoré prebiehajú počas roka, naplánovať a špecifikovať problémy spoločného riadenia pri prepojení rádiových a počítačových sietí štátov NATO a Partnerstva za mier. Dosiahnuté výsledky sa zhrňajú do spoločných štandardov, testovaných počas hlavného dvojtyždňového cvičenia, ktoré nedávno prebiehalo v Baumholderi, ako aj na letisku v rumunskej Constante.

TACOMS Post 2000

Azda najväčšiu pozornosť na cvičení CE pútal nový komunikačný štandard NATO

pod tajuplným názvom TACOMS Post 2000. Je založený na civilných komunikačných protokoloch rozšírených do maximálnej miery. Tieto protokoly umožňujú prenos hlasu, obrazu a údajov prostredníctvom bežných liniek. Jednotlivé štáty totiž v súčasnosti musia byť pripravené pra-

covať vo veľmi rozdielnych prostrediach, podmienkach a s rozličnými partnermi, či už v mierových operáciách, na cvičeniach koalíčných síl a pod. Takéto podujatia kladú na komunikáciu čoraz vyššie nároky.

Spomínaný štandard však na prvý pohľad ponúka veľmi jednoduché a elegantné riešenie. Základným kameňom komunikačnej siete sú spojovacie prostriedky jednotlivých štátov, ktoré zvyčajne medzi sebou spolupracujú. Na ich prepojenie s partnerom z iného štátu je však potrebné vopred sa dohodnúť na spoločných komunikačných protokoloch,

frekvenciách a ďalších parametroch. Použitím zariadenia TACOMS tento problém odpadáva, pretože zariadenie dokáže spracovať signály z vlastnej siete a pomocou optického prepojenia ich prepošle partnerovi. Na jeho strane TACOMS prijaté signály spracuje a rozosle do vlastnej podriadenej siete, ktorá už môže pracovať v domácom štandarde. V prípade prerušenia spojenia na komunikačnej trase možno použiť prepojenie cez iného partnera, ktorý využíva TACOMS a signál sa opäť dostane k správnejmu adresátovi. Keďže toto zariadenie podporuje všetky doterajšie komunikačné štandardy, je ideálne pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti komunikácií. Zúčastneným krajinám umožní výrazne znížiť náklady na prezbrojenie, pričom jednotlivé štáty nepotrebujú kompletne prezbrojiť svoje vojská a zmeniť národné komunikačné siete, ale ich jedinou investíciou bude nákup zariadenia TACOMS Post 2000.

Výzva pre Slovensko

Slovensko na tohtoročnom CE zastupovali príslušníci Strediska riadenia a prevádzky komunikačných a informačných systémov (StrRaPKIS) Trenčín, Spojovacieho práporu Ružomberok, 5. prieskumného práporu Žilina a veliteľstva ľahkej brigády Topoľčany pod velením mjr. Ing. Patrika Lipčíka. Ten na margo našej účasti povedal: „Cvičenie bolo pre nás veľkou výzvou, ako aj príležitosťou zistiť naše silné a slabé stránky. Zároveň

ponúklo aj možnosť výraznej úspory finančných prostriedkov. Mohli sme na ňom poučiť z chýb iných a zistiť, ktorým smerom by sme sa vydávať nemali. Vďaka tomu môžeme preskočiť niekoľko vývojových etáp i generácií techniky a zvoliť ten najsprávnejší postup.“

Za jedenásť rokov slovenskej účasti na cvičení CE sa vyskúšali už zavedené systémy sovietskej alebo ruskej výroby, ale aj nové digitálne technológie prijaté do výzbroje pred dvoma rokmi. V tomto roku

Výcvikový priestor Baumholder je tretím najväčším cvičiskom v Nemecku. Vojaci majú k dispozícii 11 900 hektárov plochy, z čoho 43 % je zalesnených. História tábora Aulendorf sa začala písať pred druhou svetovou vojnou. Prvé budovy postavili už v roku 1936 a o rok neskôr sa v nich ubytovali prví vojaci. Neskôr bolo treba presťahovať 14 príslušných dedín, na mieste ktorých vyrástli ďalšie výcvikové zariadenia. V rozmedzí rokov 1939 – 1975 podobný osud postihol aj ďalšie dedinky, až napokon vznikol výcvikový priestor v dnešných parametroch. V súčasnosti ho využíva najmä Armáda Spojených štátov, ale aj ozbrojené sily ďalších krajín NATO, pričom Cvičenie CE v tomto priestore organizujú pravidelne od roku 1999.

sme sa predstavili s veliteľským stanovištom MSU-V1, ktorý využíva spojovací prápor v Ružomberku a je predurčený pre prápor okamžitej reakcie v Martine. Na ňom boli otestované systémy riadenia a velenia C2, ktoré veliteľom a náčelníkom velenie značne uľahčujú ich prácu.

Prijemným zistením pre našich vojakov boli večerné hodnotenia uskutočnených cvičení. Vo všetkých uspešne veľmi dobre s hodnotením „zelená“. Táto „známka“ sa ani raz nezmenila k horšiemu. Aj vďaka tomu nás pre budúci rok určili za krajinu, ktorá bude koordinovať jednu časť krátkovlnnej bezdrôtovej spojovacej siete a poskytovať bezdrôtové prepojenie do koalíciej dátovej siete prideleným krajinám, a to v rámci celého sveta, čím sa vytvorí absolútna globálna sieť, poskytujúca informácie prakticky o čomkoľvek.

Vyššia efektivita

Cvičenie pre naše ozbrojené sily prináša okrem výcviku obsluhy aj možnosť otesto-

vať nové výrobky, ako aj implementované systémy pred ich zavedením do výzbroje. Tým sa predíde problémom s kompatibilitou s ostatnými krajinami, odhalia sa možné chyby a vytvorí sa priestor pre ich odstránenie. Predovšetkým tak možno ušetriť nemalé finančné prostriedky. Konzultácie s partnermi z iných krajín nám priniesli nové cenné informácie o niektorých technológiách. Veľmi poučné sú najmä hodnotenia správania sa jednotlivých systémov priamo v boji od predstaviteľov štátov, zúčastnených na ozbrojených konfliktoch. Potvrdzujú to aj slová brigádneho generála Jiřího Balouna, riaditeľa Sekcie komunikačných a informačných systémov MO ČR a náčelníka Spojovacieho vojska Armády ČR: „Combined Endeavor ako cvičenie je určite jedným z najdôležitejších pri testovaní interoperability v rámci NATO a jeho partnerov. V roku 1995 sa na ňom zúčastnilo 10 štátov a testovali len prepojenie systémov a hlasový prenos. Od tej doby urobilo CE obrovský skok dopredu. Dnes sa na ňom zúčastňuje 43 krajín a uskutočnilo sa 15 000 testov, vrátane prenosov informácií a obrazu. Práve tu sa ukazuje, akým spôsobom sme pripravení na prenos informácií medzi sebou, pretože v laboratórnych podmienkach to vyzerá inak a až prax ukáže, kde sú hlavné nedostatky. Je tu veľa účastníkov, a objavujú sa i nedostatky, ale pracujeme na tom, aby sa odstránili.“

Hneď na to generál jedným dychom dodáva: „Už niekoľko rokov prebiehajú rokovania medzi Českou republikou, Maďarskom a Poľskom v oblasti C4i a tento rok sme na ne prizvali aj Slovenskú republiku. Objavilo sa veľa vecí, ktoré môžeme riešiť spoločne a môžeme zvoliť rovnaké postupy. Najmä, keď sme v jednej organizácii, máme rovnaké úlohy a chceme, aby naše systémy boli vzájomne interoperabilné, čo sa napríklad prejavuje v Kosove, kde pôsobí spoločný Česko-Slovenský prápor a spolupráca medzi vojakmi je na vysokej úrovni.“

Text a foto: **npor. Ing. Peter MICHNICA**

Nové trendy vo výcviku Ozbrojených síl Slovenskej republiky - 2. časť

Cvič, ako budeš bojovať

Regrutovaní vojaci, ktorí prejavia záujem o službu v Ozbrojených silách Slovenskej republiky, vykonávajú v Základnej výcvikovej škole Martin (ZVŠ) tzv. vstupný základný výcvik v trvaní 9 týždňov, t.j. spolu 498 hodín výcviku. Výcvik prebieha v pracovných dňoch v trvaní 10 hodín a v sobotu formou tzv. opakovaného výcviku v trvaní 6 hodín.

Vstupný základný výcvik je rozdelený do troch fáz: ADAPTÁCIA, STRELEC, TAKTIK. Vstupný základný výcvik končí úspešným splnením všetkých predpísaných fáz a úspešným splnením priebežného testovania prebranej problematiky. Najväčšiu časť výcviku tvorí praktický výcvik (59 %), ďalej nasleduje teoretický výcvik (22 %), testovanie (11 %) a príprava na výcvik (8 %).

testovanie (10 %) a príprava na výcvik (8 %). V 6 - 14 týždňoch vstupného odborného výcviku frekventanti absolvujú spoločnú časť a odbornú časť, ktorá zahŕňa problematiku potrebnú na splnenie profilu frekventanta odbornej výcvikovej školy (OVŠ).

Rozhodujúca časť prípravy frekventantov bude vykonávaná v príslušnej OVŠ. Ak frekventant ktorejkoľvek OVŠ musí na naplnenie

tovský Mikuláš, odbornosť „kynológ“ na 8 alebo 10 týždňov do Vojenského výcvikového kynologického strediska Hronsek, odbornosti „hudobník“ a „príslušník čestnej stráže“ k útvarom v podriadenosti Veliteľstva posádky Bratislava). Frekventanti OVŠ odborností, prípravu ktorých z dôvodu vysokých finančných nákladov alebo malého počtu funkcií v OS SR nie je efektívne vykonávať

v niektorých z OVŠ, odchádzajú na vykonanie vstupného odborného výcviku do špecializovaných civilných zariadení, ktoré sú na jeho vykonávanie akreditované (napr. výcvik odborností „špecialista proviantu a zásobovania“ alebo „špecialista - záchranár“). Absolvent ZVŠ po úspešnom absolvovaní vstupného základného výcviku v ZVŠ (organizujú sa 4 cykly za rok) prechádza do

podriadenosti útvaru, kde je zaradený na funkciu. Ďalej je veliteľom útvaru vysielaný na vstupný odborný výcvik do jednej z troch OVŠ podľa špecializácie a druhu odbornosti. V priebehu roka sa uskutočňujú 4 cykly v OVŠ PV Martin, 3 cykly v OVŠ PVO, KIS a EPS Mokrď a 3 cykly v OVŠ Ietectva Košice.

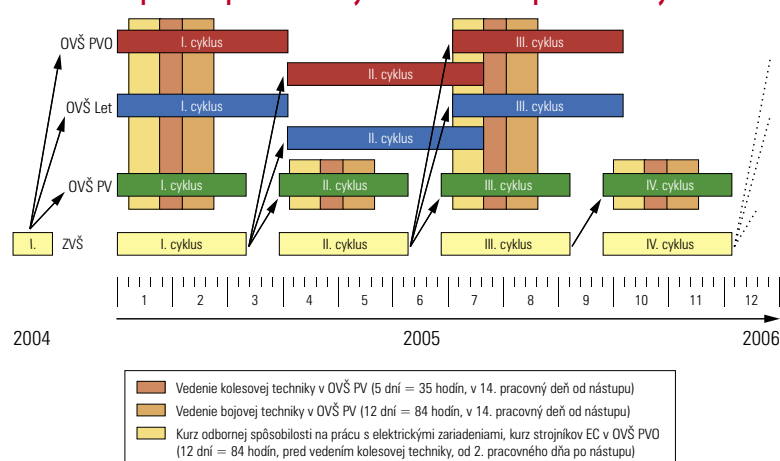
Poslanie nových výcvikových zariadení OS SR

Základná výcviková škola (ZVŠ)

Martin vznikla 1. júla 2004 na základoch zrušenej 1. Výcvikovej základne vojakov základnej služby Bratislava. Poslaním ZVŠ je počas vstupného základného výcviku naučiť vojakov základným vojenským činnosťami a zručnosťami, ktoré im vytvoria základ na riešenie lokálnych úloh v operačnom prostredí. Vstupný základný výcvik je vykonávaný od 1. októbra 2004, vždy v rozsahu 9 týždňov (spolu 498 hodín výcviku). ZVŠ je schopná v každom výcvikovom roku organizovať pri súčasnej naplnenosti inštruktormi až 5 výcvikových cyklov, vždy po 360 žiakov.

Odborná výcviková škola pozemného vojska (OVŠ PV) vznikla 1. októbra 2004 na báze zrušenej Výcvikovej základne mechanizovaných a tankových vojsk, prieskumu a domobrany Martin. Jej poslaním je realizácia vstupného odborného výcviku regrutovaných profesionálnych vojakov s cieľom vybaviť ich základnými odbornými znalosťami a zručnosťami, ktoré im umož-

Obr. 1 - Konceptia vstupného základného výcviku v ZVŠ a vstupného odborného výcviku v OVŠ

Vstupný základný výcvik vytvára predpoklady na podstatné zvýšenie kvality vyvíčnenosti regrutovaných profesionálnych vojakov, a to predovšetkým v streleckej, parádovej a taktickej príprave.

Vstupný odborný výcvik prebieha - v závislosti na požadovanej odbornosti a špecializácii profesionálneho vojaka - v rozsahu od 6 do 14 týždňov. Dĺžka výcviku je adekvátne požadovanému rozsahu teoretických vedomostí, praktických skúseností a nutnosti získania odbornej spôsobilosti na prácu s vyhradenými technickými zariadeniami alebo so špeciálnou technikou. Výcvik sa praktizuje v pracovných dňoch v trvaní 8 hodín a v sobotu formou tzv. opakovaného výcviku v trvaní 6 hodín. Vstupný odborný výcvik je rozdelený do jednotlivých fáz (modulov výcviku) tak, aby sa zachovala zásada postupnosti výcviku, zvyšovania jeho náročnosti a komplexnosti. Najväčšiu časť výcviku tvorí praktický výcvik (od 59 % do 73,4 %), ďalej teoretický výcvik (od 22 % do 26,3 %),

profilu svojej odbornosti získat' spôsobilosť na vedenie kolesovej alebo pásovej techniky, prípadne iných špecializovaných kurzov, odchádza v rámci vstupného odborného výcviku do OVŠ Pozemného vojska v Martine (OVŠ PV). Na získanie odbornej spôsobilosti na prácu s elektrickými zariadeniami alebo s elektrocentrálami odchádzajú frekventanti na nevyhnutnú dobu na výcvik do Odbornej výcvikovej školy protivzdušnej obrany, komunikačných a informačných systémov a elektronického prieskumu Mokrď (OVŠ PVO, KIS, EPS), na získanie odbornej spôsobilosti na prácu s tlakovými zariadeniami do OVŠ Let Košice.

Frekventanti OVŠ PV vysoko špecifických odborností odchádzajú v priebehu výcviku na dobu 5 týždňov do výcvikových zariadení OS SR mimo pôsobnosť Veliteľstva síl výcviku a podpory. (Odbornosť „vojenská polícia“ do Výcvikového strediska Vojenskej polície Liptovský Mikuláš, zdravotnícke odbornosti do Vojenského zdravotníckeho ústavu Lip-

Odborný výcvik

Vojak po vstupnom odbornom výcviku vo svojej odbornosti musí poznať základné pojmy používané v rámci odbornosti a špecializácie, ktoré sú nevyhnutné na výkon funkcie (v súlade s príslušnou názvoslovnou normou), základné takticko - technické údaje a zloženie hlavných druhov techniky, výzbroje a materiálu, zásady bezpečnosti počas výcviku, základy taktiky malých jednotiek a v neposlednom rade zásady ochrany životného prostredia, činnosť. K tomu musí zvládnuť streľbu zo zbraní, ktorými je vyzbrojená malá jednotka, obsluhu pridele-

nia vykonávať najnižšie odborné funkcie v jednotkách pozemného vojska. Vstupný odborný výcvik sa uskutočňuje v 13 odbor- nostiach a 26 špecializáciách. OVŠ PV zá- roven zabezpečuje výcvik vodičov kolesovej a pásovej techniky pre všetky odborné vý- cvikové školy. Vstupný odborný výcvik sa robí od januára 2005, vždy v rozsahu 6 až 9 týždňov (spolu 408 hodín výcviku). OVŠ PV je schopná v každom výcvikovom roku or- ganizovať až 5 výcvikových cyklov, vždy po 270 frekventantov.

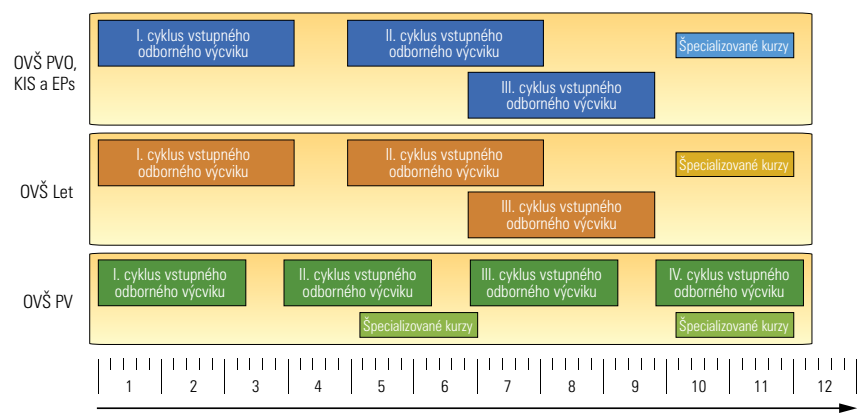
Odborná výcviková škola proti- vzdušnej obrany, komunikačných a informačných systémov a elektro- nického prieskumu (OVŠ PVO, KIS a EPs) vznikla 1. októbra 2004. Jej posla- ním je vykonávanie vstupného odborného výcviku a ďalšieho odborného výcviku re- grutovaných profesionálnych vojakov s cie- lom poskytnúť im odborný výcvik v 4 od- bornostiach a 12 špecializáciách. Táto OVŠ zároveň zabezpečuje získanie odbornej spôsobilosti na prácu s elektrickými za- riadeniami a s elektrocentrálami pre všetky útvary a zariadenia OS SR. Vstupný odborný výcvik sa uskutočňuje od januára 2005 for- mou odborných a špecializovaných kurzov, vždy v rozsahu do 14 týždňov (spolu 638 hodín výcviku). V každom výcvikovom roku môžu byť organizované 3 výcvikové cykly, s maximálnym počtom 57 frekventantov.

Odborná výcviková škola letectva (OVŠ L) vznikla 1. októbra 2004 s využitím odborne pripraveného personálu a učebno – výcvikovej základne zrušenej Vojenskej strednej školy letectva Košice. Poslaním tej- to školy je vykonávanie vstupného odborné- ho výcviku a ďalšieho odborného výcviku regrutovaných profesionálnych vojakov s cie- lom poskytnúť im odborný výcvik v 3 od- bornostiach a 17 špecializáciách. Počas vstupné- ho odborného výcviku sa profesio- nálni voja- ci pripravujú na výkon základ- ných odbor- ných funkcií pozemného personálu leteckých zákla- niach vojenského letectva OS SR. OVŠ zá- roven zabezpečuje získanie odbornej spôsobilosti na prácu s tlakovými nádobami pre všetky odborné výcvikové školy. V ďal- šom odbornom výcviku škola umožní profes- ionálnym poddůstojníkom získanie ďalších odborných znalostí, zručností a oprávnení na zabezpečovanie prevádzky, údržby a opráv leteckej techniky. Vstupný odborný výcvik sa praktizuje od januára 2005, vždy v rozsahu 14 týždňov (spolu 638 hodín vý- cviku). V každom výcvikovom roku môžu byť organizované 3 výcvikové cykly, s maxi- málnym počtom 32 frekventantov.

Poddůstojnícka akadémia (PA) vznikla 1. januára 2003 ako vzdelávacia in- štitúcia určená pre poddůstojníkov a voja- kov, ktorí začínajú poddůstojnícku kariéru v Martine. Poslaním PA je príprava profesio- nálnych poddůstojníkov v líderských kur- zoch. Spoluprácou s príslušníkmi BMATT CEE Vyškov na Morave a inými medzinárod- nými inštitúciami na jednotlivých kurzoch sa zabezpečuje úroveň prípravy poddůstojní- kov OS SR v súlade s požiadavkami standar- dizačných dohôd NATO. V akadémii sa od výcvikového roka 2003 postupne organizujú poddůstojnícke („líderské“) kurzy pre jed- notlivé stupne velenia (od roku 2003 vstupný poddůstojnícky kurz E-5, od roku 2004 zdokonaľovací poddůstojnícky kurz E-6 a od roku 2005 vyšší poddůstojnícky kurz E-7). Vo výcvikovom roku 2005 sa zároveň pripravuje funkčný kurz štábnych podd- ťojníkov z úrovne E-6 až E-9.

Poslanie a úlohy ZVŠ, OVŠ a PA, ktoré tieto inštitúcie v súčasnosti plnia, nie sú neme- nité. Predovšetkým obsah a spôsob vstup- ného odborného výcviku v OVŠ bude pred- metom priebežného prehodnocovania a spresňovania, v závislosti od získaných skúseností, ale aj aktuálnych potrieb a mož- ností jednotlivých zložiek OS SR.

Obr. 2 - Koncept organizácie špecializovaných kurzov v OVŠ

kov OS SR v súlade s požiadavkami standar- dizačných dohôd NATO. V akadémii sa od výcvikového roka 2003 postupne organizujú poddůstojnícke („líderské“) kurzy pre jed- notlivé stupne velenia (od roku 2003 vstupný poddůstojnícky kurz E-5, od roku 2004 zdokonaľovací poddůstojnícky kurz E-6 a od roku 2005 vyšší poddůstojnícky kurz E-7). Vo výcvikovom roku 2005 sa zároveň pripravuje funkčný kurz štábnych podd- ťojníkov z úrovne E-6 až E-9.

Poslanie a úlohy ZVŠ, OVŠ a PA, ktoré tieto inštitúcie v súčasnosti plnia, nie sú neme- nité. Predovšetkým obsah a spôsob vstup- ného odborného výcviku v OVŠ bude pred- metom priebežného prehodnocovania a spresňovania, v závislosti od získaných skúseností, ale aj aktuálnych potrieb a mož- ností jednotlivých zložiek OS SR.

Podstata zmeny

Podstatou nového profesionálneho pro- stredia v OS SR bude nová kvalita profesio-

nálnych vojakov a kvalitný výcvik je jednou z rozhodujúcich súčastí tohto nikdy nekon- čiaceho procesu.

Nové trendy vo výcviku OS SR sa začali presadzovať. Z hľadiska štruktúr sa nepre- dokladajú budovať ďalšie prvky, skôr racio- nalizovať procesy už vytvorených inštitúcií a efektívne ich využívať. Najpodstatnejšou súčasťou novej koncepcie výcviku je a v per- spektíve minimálne 5 rokov bude:

- vybudovanie Spoločného bojového výcvi- kového centra Lešť, ktoré bude centrálnym výcvikovým zariadením OS SR a bude za- bezpečovať živý inštrumentovaný ma- névrovací výcvik jednotiek s bojovou strelbou, výcvik jednotiek v zastavanom priestore, konštruktívnu simuláciu pre vý- cvik prápor, brigád a veliteľov a štábov týchto stupňov,
- dobudovanie Vojenského výcvikového priestoru Ľurecký vrch a Kamenica nad Ci- rochou, čím dôjde k odlahčeniu VVP Lešť. Pričom Ľurecký vrch by sa mal postupne budovať na zvládnutie celého rozsahu úloh Základnej výcvikovej školy a spolu s Kamenicou nad Ľurechou by zabezpečo- vali komplexný výcvik do stupňa čata pre útvary dislokované v ich blízkosti.

Pevnou súčasťou moderného výcviku za- loženého na využívaní simulácií a komuni- kačných a informačných technológií sú i doktríny, predpisy a iné manuály. Tieto bude nutné v najbližšom období vypracovať a nastaviť tak cestu na dosiahnutie požado- vaných štandardov potrebných na obranu záujmov štátu, ako aj na certifikáciu jedno- tiiek a útvarov OS SR pre prípad ich zapojo- vania do medzinárodných bojových zosku- pení v súlade s našimi záväzkami v rámci NATO a EÚ.

Generálporučík Ľubomír BULÍK,
náčelník Generálneho štábu OS SR
Foto: **Mário PAŽICKÝ**

Ústavné práva vojakov

Ústava Slovenskej republiky - ako základný zákon štátu - priznáva občanom SR neporušiteľnosť prirodzených práv človeka, ktoré vychádzajú zo základných práv a slobôd vymedzených Listinou základných práv a slobôd (Ústavný zákon č. 23/1991 Zb.).

V plnej miere to platí aj o profesionálnych vojakoch Ozbrojených síl Slovenskej republiky, ktorí ako všetci občania nášho štátu, majú priznané základné práva a slobody, vyplývajúce im z Ústavy SR.

Medzi základné práva a slobody patria:

- základné ľudské práva a slobody,
- politické práva,
- práva národnostných menšín a etnických skupín,
- hospodárske, sociálne a kultúrne práva,
- právo na ochranu životného prostredia a kultúrne dedičstvo,
- právo na súdnu a inú právnu ochranu.

Medze základných práv a slobôd možno podľa čl. 13 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky upraviť za podmienok ustanovených v Ústave SR len zákonom. Záonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, spĺňajúce ustanovené podmienky, musia mať svoje opodstatnenie a zmysel a môžu sa použiť len na ustanovený cieľ.

Obmedzenia

Zo základných práv a slobôd možno podľa čl. 54 Ústavy SR profesionálnym vojakom ako určitej osobitnej kategórii občanov Slovenskej republiky, na rozdiel od ostatných občanov SR, zákonom obmedziť:

- právo na podnikanie a inú hospodársku činnosť,
- právo zakladať politické strany a politické hnutia a právo združovať sa v nich,
- petičné právo a právo pokojne sa zhromažďovať.

Z Ústavy SR (čl. 37 ods. 4) priamo vyplýva, že profesionálni vojaci ako príslušníci Ozbrojených síl Slovenskej republiky nemajú právo na štrajk. Obmedzenie tohto práva im však vyplýva aj zo zákona č. 370/1997 Z. z. o vojenskej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vojenskej službe“).

Ústavná možnosť obmedzenia niektorých základných práv a slobôd zákonom je v súčasnosti uplatňovaná najmä zákonom o vojenskej službe. Ústavné práva profesionálnych vojakov sú obme-

dzené ustanoveniami § 5 až 7 zákona o vojenskej službe, na základe ktorých profesionálni vojaci:

- a) nemajú právo podávať petície vo veciach služobného pomeru. Týmto obmedzením nie je dotknuté ich právo podávať vo veciach služobného pomeru individuálne žiadosti, návrhy a sťažnosti,
- b) nemôžu byť členmi politických strán alebo politických hnutí. Týmto obmedzením nie je dotknuté ich právo na vlastné politické presvedčenie,
- c) nemôžu zakladať odborové organizácie na pracoviskách, kde plnia služobné povinnosti. Tento zákaz odborovej činnosti vychádza aj zo zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého vojaci v činnosti nemôžu vytvárať odborové organizácie a združovať sa v nich. Čiastočne, časom a priestorom, je obmedzená aj ich činnosť v združeniach nepolitického charakteru, ktoré majú profesijný vzťah k OS SR alebo ich činnosť v združeniach, ktoré majú odborový charakter. Čiastočné obmedzenie spočíva v tom, že takáto činnosť nesmie byť vykonávaná v čase zamestnania a v priestoroch, kde profesionálni vojaci plnia služobné povinnosti; ak sa takáto činnosť robí mimo času zamestnania vo vojenských objektoch, môže byť vykonávaná len v samostatne stojacich budovách vyhradených na kultúrne alebo spoločenské podujatia, príp. v častiach budovy vyhradenej na uvedený účel,
- d) nemôžu byť zárobkovo činní v pracovnoprávnom vzťahu ani v podobnom pracovnom vzťahu na základe osobitných predpisov. Nemôžu prevádzkovať činnosť alebo inú podnikateľskú činnosť. Týmto obmedzeniami nie je dotknuté ich právo vykonávať, v čase mimo službu, vedeckú, pedagogickú, publicistickú, literárnu, umeleckú, znaleckú, tlmočnickú, prekladateľskú alebo športovú činnosť. Taktiež týmto obmedzením nie je dotknuté ich právo na správu vlastného majetku, majetku manželky, majetku vlastných nezaopatrených detí, osvojených detí, detí, ktoré sú im zverené

do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, ako aj správu majetku osôb, o ktorých tak rozhodol súd. Rovnako tak nesmú, v súvislosti s výkonom profesionálnej služby, prijímať dary a iné výhody, okrem tých darov a výhod, ktoré ustanovuje zákon o vojenskej službe,

e) nesmú vykonávať činnosť v komisiách iných právnických osôb bez súhlasu ministra obrany SR, ani byť členmi riadiacich a kontrolných orgánov právnických osôb, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť, ak ich do takýchto orgánov nevyšle minister obrany SR.

Z uvedeného vyplýva, že profesionálni vojaci majú v súlade s Ústavou SR obmedzené len niektoré politické práva (petičné právo vo veciach služobného pomeru, právo združovať sa v politických stranách alebo hnutiach, právo zakladať na pracoviskách odborové organizácie) a len niektoré hospodárske práva (právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť). Porušenie ktoréhokolvek zákazu profesionálnym vojakom môže mať za následok jeho disciplinárne potrestanie, príp. aj prepustenie zo služobného pomeru profesionálneho vojaka.

Kompenzácie

Význam a zmysel týchto obmedzení je v tom, že v prípade obmedzenia:

- petičného práva vo veciach súvisiacich s výkonom vojenskej služby sa predchádza a zamedzuje zasahovaniu do procesu riadenia a velenia v OS SR,
- práva byť členom politickej strany alebo politického hnutia sa zabezpečuje apolitickosťou OS SR,
- práva zakladať na pracoviskách odborové organizácie sa predchádza zasahovaniu týchto organizácií do procesu velenia v OS SR,
- hospodárskych práv sa zamedzuje

viazanie profesionálneho vojaka na určitý región a tým sa vytvára možnosť pre jeho personálnu mobilitu v rámci OS SR. Vzniká aj časová možnosť na regeneráciu fyzických i duševných síl. V nemalej miere je zmyslom tohto obmedzenia aj to, aby výkon profesionálnej služby v OS SR služby bol pre profesionálneho vojaka prioritným zamestnaním.

Tieto obmedzenia ústavných práv profesionálnych vojakov štát ako zamestnávateľ profesionálnych vojakov kompenzuje inými právami, ktoré ostatní občania Slovenskej republiky nemajú. Takouto kompenzáciou v oblasti hospodárskeho práva je napr. právo na pridelenie služobného bytu, bezplatné ubytovanie v mieste pravidelného výkonu zamestnania alebo v jeho blízkom okolí, alebo nárok na príspevok na bývanie v prípade, že jeho právo na pridelenie bytu nebolo naplnené a spĺňa zákonom o vojenskej službe ustanovené podmienky.

Návrh zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov preberá obmedzenia ústavných práv a slobôd profesionálnych vojakov z platného zákona o vojenskej službe s malými zmenami.

Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy návrh zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov obsahuje aj zákaz profesionálnemu vojakovi na aktívnu účasť na zhromaždeniach organizovaných politickými stranami alebo politickými hnutiami. Na druhej strane profesionálnym vojakom - lekárom umožňuje, aby mohli, mimo času služby, vykonávať zdravotnícku prax v štátnych aj v neštátnych zdravotníckych zariadeniach.

Ing. Milan ŠAJBAN

vedúci Oddelenia personálnych predpisov Sekcie ľudských zdrojov MO SR

Odlučné vojenských profesionálov

V súčasnosti sa čoraz častejšie stretávame so situáciou, kedy vojak slúži v inej posádke než v ktorej býva spolu so svojou rodinou. Na aké finančné náležitosti majú v tomto prípade profesionálni vojaci nárok?

V zákone č. 380/1997 Z.z. o peňažných náležitostiach vojakov v znení neskorších predpisov (§ 50, 52 a 52a) sú upravené náhrady profesionálnych vojakov pri vzniku služobného pomeru, pri vyčlenení a premiestnení a pri presťahovaní. Jednou z týchto náhrad je tiež odlučné. To prináleží ženatému profesionálnemu vojakovi a osamelému profesionálnemu vojakovi, ktorý sa stará o rodinného príslušníka uznaného za ním

vyživovanú osobu (ďalej len „ženatý profesionálny vojak“), ak v dôsledku ich vyčlenenia alebo premiestnenia dôjde k odlúčeniu od manželky, resp. rodinného príslušníka uznaného za vyživovanú osobu (ďalej len „posudzovaná osoba“), s ktorým žije v domácnosti.

Vyčlenenie alebo premiestnenie

Vyčlenenie alebo premiestnenie ženatého profesionálneho vojaka musí byť zásadne spojené so zmenou sídla stálej posádky. A to bez ohľadu na to, či k nemu došlo podľa potrieb ozbrojených síl, alebo na vlastnú žiadosť ženatého profesionálneho vojaka. Právne relevantné je len také vyčlenenie alebo premiestnenie ženatého profesionálneho vojaka, ak zo sídla novej stálej posádky po vyčlenení alebo premiestnení nie je prostriedkom verej-

nej hromadnej dopravy možný denný návrat do miesta pobytu (domácnosti) ženatého profesionálneho vojaka a posudzovanej osoby, ktorý mali pred vyčlenením alebo premiestnením, a to preto, lebo vzdialenosť sídla novej stálej posádky od miesta pobytu (domácnosti) je väčšia ako 60 km alebo záujem výkonu služby vylučuje denný návrat. V prípade, ak denný návrat vylučuje záujem výkonu služby, môže byť vzdialenosť menšia ako 60 km. V jednotlivých prípadoch však minimálna vzdialenosť, ktorá z dôvodov záujmu výkonu služby už vylučuje denný návrat, môže byť rozdielna, a to aj vzhľadom na vykonávanú funkciu alebo dopravné spojenie.

Kde a ako dlho

Aby mal profesionálny vojak nárok na poberanie odlučného, musí mať posudzovaná osoba (rovnako ako profesionálny vojak) trvalý pobyt na území Slovenskej republiky. Nie je ale vždy podstatné kde majú trvalý pobyt konkrétne. Rozhodujúce je, kde žijú v spoločnej domácnosti. Toto miesto ale nemusí byť vždy totožné s miestom ich trvalého pobytu. Ženatý profesionálny vojak a posudzovaná osoba teda nemusia mať trvalý pobyt rovnaký.

Aby sme mohli hovoriť o odlúčení ženatého profesionálneho vojaka od posudzovanej osoby v dôsledku vyčlenenia alebo premiestnenia, musia žiť v domácnosti už pred ním. Práve v dôsledku vyčlenenia alebo premiestnenia musí dôjsť k situácii, že bude ženatý profesionálny vojak žiť s posudzovanou osobou síce aj naďalej v pôvodnej domácnosti, ale už mimo sídla novej stálej posádky z ktorej nie je možný denný návrat do miesta pobytu.

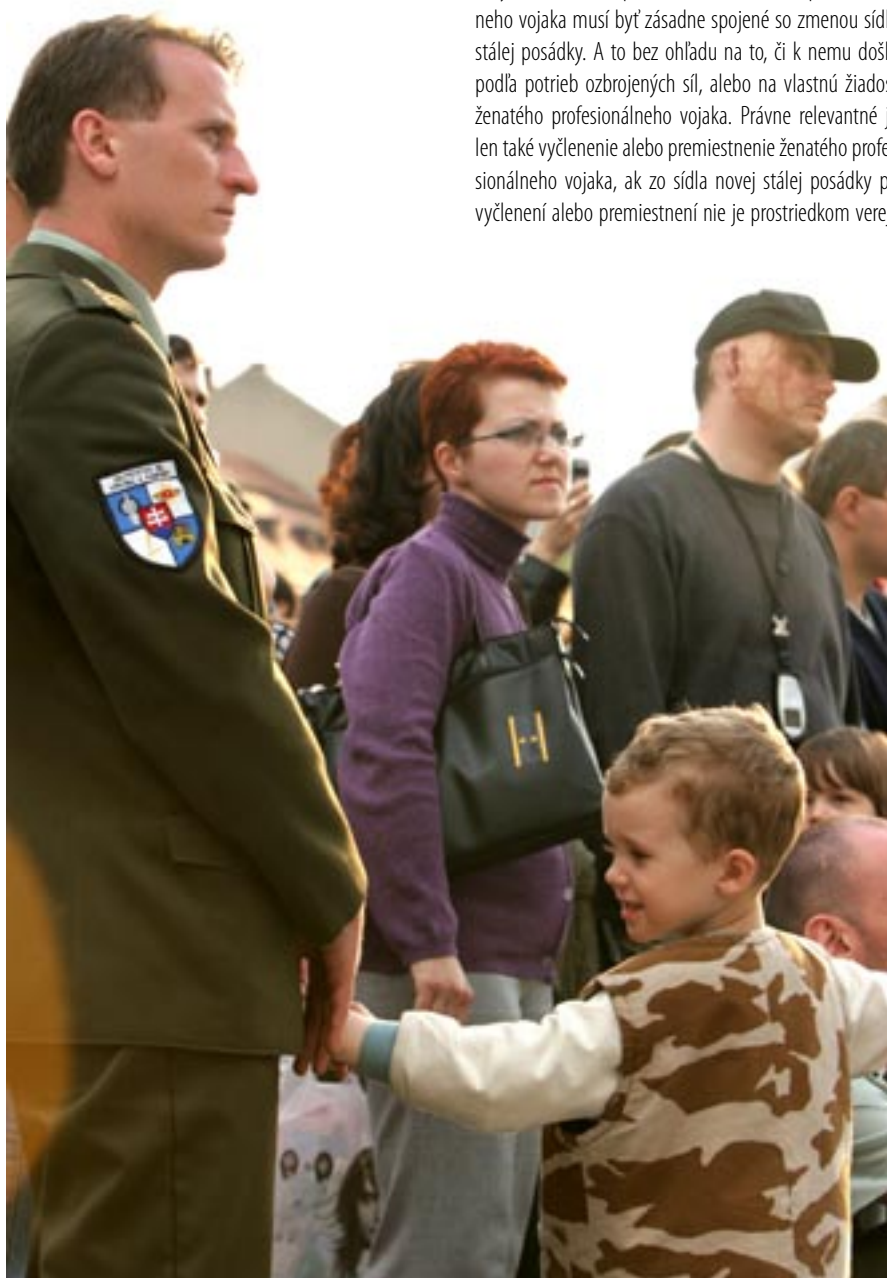
Treba žiadať

Aj v prípade, ak sa profesionálny vojak ožení, patrí mu odlučné až po splnení všetkých stanovených podmienok. Aby mu teda odlučné patrilo, musí aj v takomto prípade dôjsť po uzavretí manželstva k jeho odlúčeniu od posudzovanej osoby v dôsledku vyčlenenia alebo premiestnenia. Nestačí preto len skutočnosť (ako to v praxi často býva), že po uzavretí manželstva zmenia ženatý profesionálny vojak a posudzovaná osoba trvalý pobyt (miesto pobytu alebo domácnosť) tak, aby nebol možný denný návrat zo sídla novej stálej posádky.

K odlúčeniu musí teda dôjsť vždy na základe úkonu služobného orgánu, a nie len na základe faktického konania ženatého profesionálneho vojaka.

Keď sú všetky tieto podmienky splnené, musí ešte ženatý profesionálny vojak podať žiadosť o odlučné. Vzhľadom na obsah ustanovenia § 52a zákona č. 380/1997 Z.z. má dátum podania žiadosti význam aj na stanovenie času odkedy sa mu bude odlučné poskytovať (či už odo dňa nasledujúceho po dni príchodu do sídla novej stálej posádky, alebo až odo dňa nasledujúceho po dni podania žiadosti). V súčasnosti je výška odlučného stanovená na 140,- Sk/deň.

JUDr. Jozef BRTÁŇ
vedúci oddelenia pracovno-
právnych vzťahov SELP MO SR
Foto: Michal BURZA

Rytieri delostrelectva

Druhá májová sobota bola pre vyše osemsto súčasných aj bývalých delostrelcov a výzbrojárrov výnimočná. Na slávnostnej inaugurácii v areáli niekdajšej vojenskej strednej odbornej školy v Martine ich totiž prijali do Rytierskeho stavu delostrelectva a pasovali za rytierov.

Slávnostný ceremoniál začal kanonier v dobovej uniforme pompéznym výstrelom z historickej repliky delostreleckého kanóna. V kúdoliach dymu, vychádzajúcich z hlavne, a za tónov vojenského pochodu nastúpilo na priestranstvo martinskej Odbornej výcvikovej školy Pozemného vojska OS SR dvanásť batérií. V každej z nich išlo takmer šesťdesiat budúcich rytierov.

nimi aj zástupca náčelníka Generálneho štábu Armády ČR generál-major Rostislav Mazurek a náčelník Štábu operácií a výcviku GŠ OS SR brigádny generál Jaroslav Vývlek. V príhovoroch vyzdvihli výbornú úroveň organizácie podujatia, propagáciu ozbrojených síl, jeho význam pre budovanie stavovskej cti a súdržnosti medzi profesionálnymi vojakmi. Symbolickou minútou ticha

si uctili pamiatku troch príslušníkov prešovskej leteckej základne, ktorí tragicky zahynuli pri nedávnom nešťastí.

Niekam patriť

„Je to akcia, ktorá nemá v strednej Európe obdobu,“ vysvetlil generálny sekretár Českej a slovenskej obce delostreleckej (ČASOD) a jeden z hlavných organizátorov podujatia JUDr. Marián Ďurina. „Som

absolventom smeru raketového vojska a delostrelectva (RVD) v martinskej vojenskej škole v rokoch 1968 – 1972. Spolu so spolužiakmi sa už niekoľko rokov pravidelne stretávame. Myšlienka založiť občianske združenie, v ktorom by sa mohli stretávať všetci bývalí či aktívni príslušníci RVD vznikla predovšetkým z potreby „niekam patriť“ práve na jednom z týchto stretnutí v júni minulého roku. O tri mesiace neskôr sme už fungovali,“ doplnil otec myšlienky pasovania, podpráporčík v zálohe M. Ďurina.

Nielen fráza

„Pasujem vás za rytiera delostrelectva“ – to boli slávnostné a vznešené slová inauguračného aktu. Ako prvý ich mal tú česť vysloviť najstarší prítomný, účastník oslobodzovacích bojov z druhej svetovej vojny, dnes už deväťdesiatštyrochročný generál-major v.v. Ján Strcula.

„Slovo RYTIER neznamená len honor. Je to určitý spoločenský stav, ktorý požíva úctu a uznanie ostatných,“ zdôraznil prezident ČASODu, major v zálohe Jaroslav Petr a dodal: „Je to ocenenie čestnej a poctivej práce ľudí, ktorí v armáde a hlavne pri delostrelectve niečo dosiahli. Bude nám pripomínať našu mladosť, vzťah k delostrelectvu a vojenským tradíciám.“

V útvere raketového vojska a delostrelectva v Rokycanoch slúžil tiež brigádny generál Oldřich Kubát: „Tento rytiersky status si nevysvetľujem tak, ako bol vnímaný v dávnych časoch. Chápem ho skôr ako pocit spolupatričnosti k delostrelectvu ako takému a mojim bývalým kolegom. Som veľmi rád, že som sa tu s nimi mohol stretnúť,“ zdôveril sa generál Kubát, ktorý je v súčasnosti náčelníkom Vojenskej polície Armády ČR.

O tom, že nosiť na hrudi pozlátený Rytiersky kríž je pre mnohých ctou, svedčilo aj to, že si ho väčšina čerstvých rytierov pripínala hneď po pasovaní.

Nové profesionálky na Liptove

V ružomerskom spojovacom prápore pozemných síl podľa jeho veliteľa podplukovníka Jiřího Ladru úspešne napreduje profesionalizácia. V súčasnosti predstavujú vojaci povinnej služby už len niečo viac ako štvrtinu príslušníkov práporu. Medzi novými profesionálkami sa čoraz častejšie objavujú aj ženy. Najviac ich je v spojovacej rote.

Pre všetkých novo prichádzajúcich profesionálnych vojakov je vypracovaný adaptačný program. „Hneď po príchode sa s nimi porozprávam. Aby sme vedeli, s akými predstavami prichádzajú do ozbrojených síl, z akého prostredia, aké majú rodinné pomery. Snažíme sa hneď na začiatku zistiť všetko, čo by mohlo prípadne nepriaznivo ovplyvňovať nového profesionála a spomínané riziká eliminovať,“ hovorí právna poradkyňa veliteľa kapitánka Petra Šurabová a dodáva, že

sa nový príslušník jednotky adaptoval v kolektíve a ako zvládol vojenské zručnosti potrebné pre výkon funkcie. Vojaci vedia, že majú ku kapitánke Šurabovej dvere otvorené. Podľa nej sa pomerne dobre na nové prostredie adaptujú ženy.

„Je to spôsobené aj tým, že si vážia šancu mať stále pracovné miesto, celkom slušne honorované v porovnaní s platmi väčšiny žien v civilnej sfére tu, na Dolnom Liptove. Až na výnimky nie sú s nimi v adaptačnom procese žiadne problémy.

v súčasnosti už prichádzajú k útvaru oveľa lepšie informovaní profesionáli, ako tomu bolo ešte v nedávnej minulosti.

Adaptačný proces

Po mesiaci (ale keď sa vyskytnú problémy, tak aj skôr) sa zasa porozprávam s vojakmi o tom, čo v prvom období zažili dobrého, čo zlého. Po troch mesiacoch najbližší nadriadený vyplní tzv. monitorovací hárok, kde sa vyjadruje k tomu, ako

Aj záťaž zvládajú veľakrát lepšie ako mnohí muži,“ konštatuje rodáčka z Jindřichovho Hradca, ktorá po ukončení štúdia kultúry v Bratislave a krátkom pôsobení vo Vojenskej zdravotnej poisťovni v Bratislave zakotvila na Liptove. Hneď po škole si ešte popri zamestnaní urobila štátnice z ekonomiky a finančnej služby. V Ružomberku vystriedala niekoľko pracovných pozícií: od veliteľky čaty, cez prácu v personalistike i na operačnom oddelení.

Výhody adaptačného procesu v spojovacom prápore oceňujú aj nové profesionálky, ktoré ho pred časom zažili. Slobodníčka Zora Jonášová z Hornej Strehovej sa po absolvovaní Elektrotechnického učilišťa vo Veľkom Krtíši rozhodla pokračovať v rodinnej tradícii. Profesionálnymi vojakmi sú jej brat i bratranec. Po ukončení základnej výcvikovej školy v Martine nastúpila do Ružomberka ako telefonistka. „Bolo dobré vedieť, že človek sa môže v prípade potreby oprieť o pomocnú ruku,“ hovorí 25-ročná Zora, ktorá by sa chcela v dohľadnej dobe dostať na odborné kurzy a postupne stúpať ďalej vo svojej profesionálnej kariére.

aj brat má modrú knižku,“ približuje svoje rozhodnutie radistka Beata.

Strašikom bola Morseho abeceda

Spočiatku síce zažívala ťažké chvíle pri učení sa Morseho abecedy, ale dnes ju už praktický výcvik v teréne baví a rozhodnutie stať sa profesionálnou vojačkou neľutuje. K jej spokojnosti prispelo aj dobré prostredie, ktoré našla po príchode z martskej školy v Ružomberku. „Spočiatku som sa dosť obávala, ako ma prijmú starší kolegovia v jednotke. Väčšinou sú to muži a majú bohatšie pracovné skúsenosti ako ja. Obavy ale rýchlo ustúpili. Zistila som, že je tu celkom dobrý pracovný kolektív, kde nie sú ženy diskriminované, ako v niektorých civilných firmách. Na rovnakej funkcii tu zarobíme to isté, ako muži,“ spokojne informuje slobodníčka Tindúrová.

Na rozdiel od svojich dvoch kolegyň slobodníčka Miroslava Dulíková pracuje vo svojom rodnom meste. Po ukončení dievčenskej odbornej školy rok študovala nemčinu na jazykovom inštitúte v Banskej Bystrici. Potom našla cestu do vojenskej uniformy. Pracuje ako radistka, urobila si STANAG 1 z nemeckého jazyka a rada by si zvýšila odbornú spôsobilosť na ďalších kurzoch. Pracuje v kolektíve, kde sú profesionáli aj vojaci povinnej služby. Na profesionálov nedá dopustiť. „Pracuje sa mi s nimi veľmi dobre. Vedia, čo chcú. Viem, že úlohu vždy splnia. Nie sú tu len preto, že musia ako vojaci povinnej služby. Keď sa jednotky plne profesionalizujú, bude sa zasa o niečo lepšie pracovať,“ hodnotí slobodníčka Dulíková pracovné prostredie.

S novými profesionálnymi vojačkami je spokojný aj veliteľ práporu podplukovník Jiří Ladr. V súčasnosti predstavujú asi sedem percent príslušníkov útvaru, čo je zhruba priemer v OS SR. V budúcnosti môže ich podiel v súvislosti s dokončením profesionalizácie práporu ešte narásť.

Jozef ŽIAK

Foto: Michal BURZA

Spomienky vojnového pilota

„HALLO, AIRFIELD-CONTROL, GO AHEAD!“ s podtitulom Spomienky vojnového pilota – taký je názov memoárov plukovníka vo výslužbe Imricha Gablecha, bojovníka proti fašizmu z 2. svetovej vojny.

Knižku uvádzala do života 26. mája v Hradnej vinárni v Bratislave spolu s autorom mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa Veľkej Británie na Slovensku Judith Anne Macgregorová. Publikácia vyšla s podporou spoločnosti BAE Systems, vydalo ju vydavateľstvo Magnet Press Slovakia. Za rezort obrany sa na odbornej spolupráci podieľal zástupca riaditeľa Vojenského historického ústavu Bratislava Peter Šumichrast a Vojenský historický ústav Trnava.

„Mám tú česť vám predstaviť očarujúci a fascinujúci príbeh, ktorý sa stal v rámci spoločnej histórie našich krajín. Vďaka pánovi Gablechovi sa môžeme dozvedieť ešte viac o udalostiach 2. svetovej vojny. Je dôležité, aby aj dnešní mladí vedeli o obeťach vtedajších mladých ľudí a dúfam, že o svoje príbehy sa ešte podelia aj ďalší veteráni,“ povedala v úvode slávnosti veľvyslankyňa. Zároveň sa poďakovala všetkým, ktorí k vydaniu knižky prispeli.

Imrich Gablech sa narodil v Hrachovišti pri Novom Meste nad Váhom. Lietať začal v aeroklube na letisku Tri duby v roku 1936. Stal sa vojakom Československej armády. Nesúhlasiac s mníchovským diktátom, v júni 1939 spolu s ďalšími siedmimi letcami odletel z piešťanského letiska do Poľska. Vo svojej knižke opisuje boje v Poľsku aj v polceste prekazení únik do Rumunska. Po zatknutí vojakmi Stalinovej Červenej armády ho čakalo dva roky živorenie na pokraji smrti v sibírskech gulagoch za polárnym kruhom. Okrem iného z vyčerpania a podvýživy dočasne stratil zrak. V roku 1942 sa mu podarilo dostať do Veľkej Británie, kde bojoval v RAF. Po vojne velil na letisku v Havlíčkovom Brode. Tak ako veľká väčšina príslušníkov Západného odboja bol po roku 1948 zbavený funkcie a prepustený do zálohy. Po roku 1989 ho rehabilitovali.

Knižka „HALLO, AIRFIELD-CONTROL, GO AHEAD!“ vyšla na 130 stranách formátu A5, z ktorých tretinu tvoria exkluzívne historické fotografie a faximile dobových dokumentov.

Osobnosti odboja

Vojenské osobnosti československého odboja 1939 – 1945, tak sa volá kniha, ktorú spoločne v českej Agentúre vojenských informácií a služieb vydali Vojenský historický ústav Praha a Vojenský historický ústav Bratislava.

Toto skvelé dielo na 350 stranách formátu A4 predstavuje čitateľovi osobnosti odboja doslova od Adama (František) až po Žingora (Viliam).

Spolupráca oboch autorských tímov sa začala v júni 2003 a vyvrcholila slávnostnou prezentáciou knihy 4. mája 2005 v Prahe za účasti ministra obrany ČR Karla Kühnla. „Myšlienka zostaviť takúto publikáciu vznikla niekedy v roku 1994. Po rôznych zmenách a peripetiách v našich VHÚ sme sa stretli spolužiaci – kolegovia, ktorí sme mali k sebe aj vekovo blízko a rozhodli sme sa, že knihu vydáme k 60. výročiu oslobodenia,“ povedal nám vedúci slovenského tímu historikov, zástupca riaditeľa nášho VHÚ mjr. Miloslav Čaplovič. Upresnil, že z približne šiestich stoviek osobností je Slovákov približne tretina. Unikátom je aj to, že slovenskí autori píšú v knihe po slovensky a heslá pripravené českými kolegami sú v češtine. Vedúci českej časti Jiří Rajlich aj hlavný redaktor

oboch častí Jaroslav Láník pritom už teraz uvažujú o doplnenom a rozšírenom vydaní, ktoré by mohlo vyjsť do piatich rokov. „Okrem vojenských sme museli navštíviť rôzne krajské archívy, matriky a študovať ďalšie zdroje. Ovocím tejto náročnej práce je obrovský posun v poznaní osobností, a to najmä tých, o ktorých sa po roku 1948 hovorilo málo, alebo vôbec,“ konštatuje mjr. Čaplovič. „Okrem očakávaných vedeckých poznatkov viedla našich vojenských historikov aj potreba vyjadriť úctu k ľudským obeťam, zmyslu ich osudov a pokloniť sa pamiatke všetkých padlých,“ uviedol v predhovore diela minister obrany SR Juraj Liška. Treba dodať, že za slovenskú stranu sa na projekte okrem M. Čaploviča podieľali aj Igor Baka, Jozef Bystrický, František Cséfalvay, Juraj Kalina, Alexej Maskalík a Peter Šumichrast.

A ešte niečo: Karel Kühnl ocenil 7. júna v Prahe prácu M. Čaploviča, J. Bystrického a P. Šumichrasta Záslužným krížom ministra obrany III. stupňa.

Stranu pripravil: **Pavol VITKO**
Foto: **Michal BURZA**

Tretí v Európe

Na májových Majstrovstvách Európy mužov v silovom trojboji v Luxemburgu obsadil čatár Peter Vateha z VTJ NAO v Liptovskom Mikuláši 3. miesto v kategórii do 75 kg. Na Slovensko priniesol vôbec prvú európsku medailu v tejto športovej disciplíne mužov. Výkonmi drep 295 kg, tlak na lavičke 192,5 kg a mŕtvý ťah 290 kg (spolu 777,5 kg) vytvoril i nový slovenský rekord. Striebro v tejto kategórii neudelili, o zlatú medailu sa podelili dvaja súťažiaci – Dimitrij Dvornikov (Rusko) a Jacek Spychala (Poľsko). Od najsilnejších pretekárov delilo Vatehu 25 kg. V pridanej samostatnej súťaži majstrovstiev – v tlaku na lavičke obsadil náš reprezentant rovnako 3. miesto. Týmto výsledkom sa nominoval na Majstrovstvá sveta v silovom trojboji mužov, ktoré budú v novembri v Miami.

Majstra Slovenska a tretieho v Európe Petra Vatehu sme požiadali o rozhovor.

V tomto roku ste premiérový vystúpili v mužskej kategórii silového trojboja. Ako junior ste vlani boli majstrom SR a tretí v Európe. Čo pre vás prechod medzi dospelých znamená?

– Predovšetkým silnejšiu konkurenciu a zároveň výzvu na trvdšiu a náročnejšiu prípravu.

Ako prebiehali a akú úroveň mali ME?

– Kým na aprílových majstrovstvách Slovenska v silovom trojboji v Senici som obsadil 1. miesto v kategórii do 82,5 kg, na ME v Luxemburgu som štartoval v kategórii do 72 kg. Znamenalo to zhodiť takmer 10 kg za mesiac. To ma dosť oslabilo, lebo ešte deň pred pretekmi som znižoval hmotnosť. V mojej kategórii súťažilo 11 pretekárov, pred súťažou však museli piati odstúpiť pre silovú nedostatočnosť – nespĺnenie limitu. A tak sme ostali šiesti v zastúpení Bulharsko, Rusko, Taliansko, Poľsko a Slovensko. Deň pred súťažou organizátori preradili z vyššej hmotnostnej kategórie k nám Rusa Dvornikova, čím sa zvýšila konkurencia v boji o prvé miesto. V súťaži mi to vyšlo, bojoval som zo všetkých síl a získal som pre SR bronz.

Kto vás v Luxemburgu podporil?

– Slovensko sme na majstrovstvách Európy reprezentovali dvaja. V kategórii do 67,5 kg súťažil Anton Mihók z Bánoviec n/Bebravou. Obsadil 6. miesto. S nami tam boli ešte tréner Pavol Müller a prezident Asociácie kulturistiky a silového trojboja Michal Čapla. Z historicky prvej medaily v tejto disciplíne z „Európy“ mali veľkú radosť.

Hneď po návrate z Luxemburgu ste súťažili v Bardejove. Aký bol motív?

– V Bardejove som sa zúčastnil na súťaži šampiónov v silovom trojboji „Top 10“. Bol som síce unavený z cesty, ale chcel som pretekať. Obsadil som tam 2. miesto, hneď po Štefanovi Sokolym z Rožňavy. Tretí bol Ľuboš Velgos z Bardejova. Na „Top 10“ sa súťažilo bez rozdielu váh, rozhodovali body.

Aký ďalší program ste si naplánovali?

– Po júnových majstrovstvách SR v Bánovciach n/Bebravou v tlaku na lavičke ma čakajú štátnice a obhajoba diplomovej práce. Tohto roku končím štúdium na

Akadémii ozbrojených síl M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši a po skončení školy plánujem nastúpiť do Martina do Odbornej výchovnej školy.

Stranu pripravila: **Alena HARAGOVÁ**

Ako v Lige šampiónov...

Po 90 minútach hry a nerozhodnom výsledku 0 : 0 sa kopali pokutové kopy, ktoré rozhodli o víťazstve kadetov vzdušných síl nad kadetmi pozemných síl. Víťazi si odniesli Putovný pohár veliteľa Národnej akadémie obrany (NAO) maršala Andreja Hadika a medaily.

Pilotný futbalový zápas sa uskutočnil na štadióne FK Tatran NAO Liptovský Mikuláš 26. mája 2005. Na trávnej

ploche pred nástupom „zelených“ a „modrých“ hráčov divákom hrala dychová hudba mesta L. Mikuláš, vystúpili mažoretky, športové gymnastky, Folklórny súbor VÁH, Klub bojových umení a uskutočnil sa show program Čestnej čaty. Slávnostný výkop mal veliteľ NAO brig. gen. Ing. Mikuláš Regula.

Futbalový zápas sa vyznačoval korektnou bojovnosťou,

solidným tempom. Obidve mužstvá mohutne povzbudzované priaznivcami sa usilovali strelit gól, ale 90 minút bolo málo. O výsledku rozhodol penaltový rozstrel – presne ako vo finále Ligy šampiónov. Aj tesný výsledok 4 : 3 z pokutových kopov svedčí o vyrovnanosti. Tradícia futbalových zápasov kadetov vzdušných a pozemných síl v NAO sa slubne rozbehla.

Slová života

Svet, v ktorom žijeme, i ten, čo je ďaleko od nás, sú miestom mnohých udalostí. Oboznamujú nás s nimi médiá. Sú to neraz veci negatívne, zlé. Vojny, konflikty, škandály, podvody, vraždy, ničivé pohromy.... Našťastie, tento náš svet ešte silnejšie stvárnajú udalosti a veci, ktoré sú pozitívne a dobré. Dávajú ľuďstvu dobro a nádej. Či už to bolo zjednotenie Európy, ukončenie vojen a konfliktov, záchrana ľudského života, pomoc trpiacim a biednym, ďalšie prejavy ľudskej solidarity. Dokonca v udalostiach uplynulých týždňov sme boli svedkami, že i jeden prežitý ľudský život dokáže osloviť celý svet. Bol to život a smrť prvého slovanského pápeža Jána Pavla II.

Vstaňte, podme!

Uprostred týchto danií denného života, dobrých i zlých, sa rodia posolstvá a výzvy od štátnikov, inštitúcií, hnutí, cirkví i obyčajných ľudí. V nich sme my, ľudia, mnohokrát spôsobom vyzvaní konať dobro, zjednotiť sa v pravde a zodpovednosti. A práve v tomto kontexte a v tejto dobe nás oslovuje posolstvo zosnulého pápeža, ktoré hovorí: Vstaňte, podme!

Je to posolstvo, ktoré patrí Cirkvi, svetu i každému človeku dobrej vôle. Jeho obsahom a prameňom je Sväté Písmo, ako aj pápežov životný príbeh viery a zápasu o dobro. Písal ho pápež, ktorý bol veľmi chorý, cítil blížiacu sa smrť. A napriek tomu mocne a smelo vyzýva ľudstvo: Vstaňte, podme! Inšpiráciou mu bol život Ježiša Krista. Vo Svätom písme sa píše: „Keď nadišla „jeho hodina“, Ježiš povedal tým, ktorí boli s ním v Getsemanskej záhrade – Petrovi, Jakubovi a Jánovi, najbližším, osobitne vyvoleným a milovaným učeníkom: „Vstaňte, podme“ (Mk 14,42). Nielen on sám má „ísť“ plniť to, čo chce Otec, ale aj oni s ním.

Táto výzva Ježiša Krista a posolstvo pápeža je adresovaná aj nám kresťanom – vojakom. Cítim v sebe, že sme aj my Bohom vyvolení, na základe krstu, sviatosti, túžby a lásky, čo nosíme každý deň v sebe a môžeme to dať ďalej tomuto svetu, aby bolo v ňom viac dobra a krásy.

Priatelía, ak prežívame vo svojom živote, profesionálnej práci vojaka veľa trpkých chvíľ možno z dôvodu choroby, neúspechu v práci, v nepochopení od nadriadených či podriadených, ak prichádzajú rok čo rok nové i nepríjemné zmeny, ak hľadáme svoje miesto v živote, možno máme slabú vieru, malo zdedenej lásky alebo nemáme to, čo majú iní. Alebo naopak sme úplne perfektní a všetko máme – v každom prípade do nášho života vojaka profesionála či zamestnanca prichádza táto výzva Ježiša Krista v posolstve Jána Pavla II.: „Vstaňte, podme!“

Kpt. Mgr. Ján POLTÁK,
vojenský duchovný spoj. práporu Ružomberok

Ministrov pohár pre „béemvéčko“

Napriek tomu, že takmer všetky vojenské historické vozidlá, ktoré sú na Slovensku, boli počas osláv 60. výročia skončenia druhej svetovej vojny a porážky fašizmu v Prahe, niekoľko deduškov-veteránov sa zapojilo aj do Štafety víťazstva a vďaky. Spoločne ju organizovali Ministerstvo obrany SR a Slovenský rozhlas.

Vojenské historické vozidlá však svoju púť neskončili v Bratislave, ale so stuhami 240 miest a obcí Slovenska sa o niekoľko dní presunuli do priestoru Autokempingu Kamenný mlyn pri Malackách. Tu ich čakali kolegovia z Čiech a Rakúska. Na 7. ročníku podujatia Záhorácke piesky sa 20. – 21. mája 2005 stretlo takmer 50 osádok vojenských historických vozidiel.

Bola to naozaj pastva pre oči všetkých, ktorí sa prišli na veteránov pozrieť. Obzvlášť, keď tento rok súťažili o Pohár ministra obrany SR pre technicky najspôsobilejšie a najudržiavanejšie vozidlo. Juraj Liška chcel oceniť obrovské úsilie, nadšenie aj trpezlivosť stoviek ľudí, ktorí aj takýmto spôsobom zachovávajú pamiatku a úctu protifašistickým bojovníkom. Ba čo viac, cez lásku k svojim veteránom odovzdávajú tento odkaz mladšej generácii. Na Záhoráckych pieskoch totiž mnohých otcov sprevádzali vlastné deti.

Porota na čele s vedúcim sekretariátu Kancelárie ministra obrany JUDr. Petrom Plučinským (na fotografii s pohárom) dlho rozmýšľala, ktorému veteránovi odovzdať Pohár ministra obrany. Džipy, sajdky, tatrovky, zily, ale aj pásové vozidlá sa naozaj zaskveli v plnej paráde. Oravská dynastia rodiny Krupovcov nakoniec aj na Záhorí presvedčila, že ich láska k vojenskej technike nepozná hranice. A pritom Ing. Vladimír Krupa z Dolného Kubína do Kamenného mlynu vôbec nemusel prísť. Na diaľnici pri Trenčíne mu totiž vypovedalo poslušnosť jeho auto, na ktorom sa viezla sajdká BMW R-71.

„Ministrov pohár sme tomuto „béemvéčku“ udelili nielen preto, že sa nám páčil jeho dizajn, ale aj za odvahu pána Krupu v období totality“, povedal pri vyhodnotení súťaže P. Plučinský.

V. Krupa, člen Klubu priateľov vojenskej histórie, získal sajdku BMW R-71 od jedného staršieho Pražana v roku 1980. Samozrejme, aj so všetkými nacistickými insigniami, čo v tom období bola poriadna odvaha to kúpiť a premiestniť na Oravu. „Podarilo sa, bol som mladý, nevnímal som to tak, že by ma mohli obviniť za propagáciu fašizmu, hoci som antifašista. Sajdku si vyžiadala šesť rokov trpezlivej práce, náhradné dielce sa len veľmi ťažko zžňali, niektoré som si musel vyrobiť doslova na kolene. Ale pozrite sa na tú nádheru, stojí to za to,“ hovorí hrdó pán Krupa.

Po slávnostnom nástupe sa potom osádka vojenských historických vozidiel vydali na strastiplnú 90-kilometrovú jazdu po pieskových cestách Vojenského výcvikového priestoru Záhorie. Na jazdcov i osádky tu čakalo šesť netradičných úloh, ktoré perfektne zvládli. Aj vďaka dobrým navigačným schopnostiam P. Plučinského osádky úspešne dorazili do cieľa. Tu ich už čakalo občerstvenie v podobe táborových piesní z repertoáru zlatomoraveckej skupiny Tramp Song.

Úspech 7. ročníka Záhoráckych pieskov predznamenáva, že už možno o rok sa práve Ministerstvo obrany SR stane jedným z hlavných organizátorov nevšedného podujatia. Bolo by to najväčšie ocenenie práce členov Malokarpatského veteránklubu z Modry, ktorí stáli pri organizácii doterajších ročníkov.

Text a foto: **Miroslav MINÁR**

V TERČI ANI ZÁSAH, ZATO NA ZEMI SAMÉ SKLO.
ŽE STE VY ZASA STRIELALI PÁNU BOHU DO OKIEN?

Do obchodu so zvieratami vtrhne rozčúlený chlap s ľadovým medveďom na reťazi a spustí na predavača: – Kde je ten cvok, čo mi pred rokom predával bieleho škrečka?

♦ ♦ ♦

– Keby si v horách stretol medveďa, aké kroky podnikneš?
– Čo najdlhšie...

♦ ♦ ♦

Na strome v hore sedí veverička a lúska orechy. Rozlúskne prvý a sú v ňom strieborné šaty. Rozlúskne druhý a vidí zlaté šaty, v treťom diamantové. Na to veverička vzdychne: – Keď to takto pôjde ďalej, v zime umriem od hladu!

♦ ♦ ♦

Príde korytnačka k stromu a začne doň udierať hlavou. Na strome sedia dťale a rozprávajú sa: Kedy jej už povieme, že je adoptovaná?

♦ ♦ ♦

Stretnú sa dve korytnačky a jedna z nich nemá pancier. Tá druhá sa jej pýta:
– A tebe sa čo stalo?
– Ále, ušla som z domu!

FOTOZAUJÍMAVOŠŤ

Generálove útoky a vojačkine úskoky

Historický zápis absolvovali 7. mája futbalové výbery mužov a žien nášho rezortu. V Nevericiach nastúpili v rámci športového programu Štafety víťazstva a vďaka proti miestnym výberom. Kým muži, posilnení o „černochoch“ zo Slovenského rozhlasu, hrali v reprezentačných dresoch viac nohami a po zemi, ženy v bielych tričkách profesionálok sa bez cudzej pomoci spoliehali na svoje hlavy a naháňali loptu hlavne vo vzduchu. „Vysoká hra nízkej úrovne,“ komentoval výsledok jeden z vojakov, čo varili pre nadšené obecenstvo guľáš. Prehra 0:6 zodpovedala priebehu. „Skutočnými profesionálkami sú naše dievčatá, ktoré si každoročne zahrajú zopár zápasov, dokonca aj proti starým pánom,“ objektivizoval pomer síl

na ihrisku starosta Neveric Eduard Kájaba. „Nič to, chceli sme im dať pocít výhry, aby sa rady prihlásili do profes-

onálnych ozbrojených síl. Fyzické predpoklady na to majú,“ vysvetlila nezvyčajnú „lest“ kapitánka vojačiek Alexandra Števaňáková.

Domáce futbalistky sa pomstili za prehru miestnych internacionálov. Tí nestačili na futbalový kumšt ministerských hostí, na ktorých tri góly odpovedali jediným. K oporám výberu MO SR patrili rektor Akadémie ozbrojených síl Ján Kurty, ktorý ako pravý obranca zastavoval „nepriateľské útoky“ a ľavé krídlo, brigádny generál Ľubomír Haberl (nasnímkne) – permanentný bombardér, strelec dvoch gólov.

(mk)

Foto: Michal BURZA

7 x odpovedz

1. Grécky učenec Aristoteles žil v rokoch:

- a) 518 – 480 p. n. l.
- b) 384 – 322 p. n. l.
- c) 312 – 263 p. n. l.

2. Taliansky maliar Leonardo da Vinci (1452 – 1519) bol tiež:

- a) politik
- b) vynálezca
- c) biológ

3. Šumivý nápoj nazvaný šampanské vyniesol milovník vína:

- a) kráľ Ľudovít XIV
- b) mních Don Perignon
- c) chemik Augustin Hubert

4. Slovensko prestalo byť súčasťou Rakúska – uhorskej monarchie:

- a) 30. januára 1918
- b) 31. augusta 1920
- c) 1. septembra 1921

5. Anglické *guided missile* znamená v preklade:

- a) záchranná misia
- b) riadená strela
- c) zajatec

6. Vojský folklórny súbor Jánošík predstavil v apríli svetovú premiéru tanečného divadla pod názvom:

- a) Kanonieri
- b) Mušketeri
- c) Husári

7. Okružle 60. výročie oslobodenia si OS SR uctili aj zorganizovaním Štafety víťazstva a vďaka. Uskutočnila sa v dňoch:

- a) 4. – 8. mája
- b) 9. – 12. mája
- c) 15. – 19. mája

Správne odpovede: 1b, 2b, 3b, 4a, 5b, 6c, 7a

Súdnička

Nie každý páchatel si zoberie ponaučenie z predchádzajúceho potrestania za protiprávne konanie. Obyčajne sa to nevypláca. Toto bol aj prípad vojaka Jána D., príslušníka VÚ 8261 Brezno. Ešte kým bol v civile, dopustil sa dopravného priestupku, za čo mu Okresný dopravný inšpektorát vyslovil zákaz viesť motorové vozidlá na 12 mesiacov. Po nástupe na vojenskú povinnú službu mu príkazy a zverené úlohy príliš nevoňali, z útvaru sa neustále vzdával, a preto bol pre trestný čin dezercie Vojenským obvodovým súdom Banská Bystrica odsúdený k trestu odňatia slobody na 7 mesiacov.

Nepoučiteľný

Ani tieto potrestania ho neodradili od páchania ďalšej trestnej činnosti. V Novom Meste nad Váhom odcudzil na ulici odstavený a riadne parkovaný príviesny vozík za osobné motorové vozidlo v hodnote 9 500 Sk, tento používal pre vlastnú potrebu a neskôr, keď ho už nepotreboval, ho odpredal nezistenej osobe. Veď každá korunka je dobrá, aj keď je zarobená nepoctivým spôsobom – myslel si. Mal však smolu. V čase, keď sa bez vodičského oprávnenia prevádzal na svojom motorovom vozidle po miestnych komunikáciách v Novom Meste nad Váhom, zastavila ho a skontrolovala policajná hliadka. Pri následnom šetrení vec praskla a všetko vyšlo najavo. Obžalovaný sa k trestnej činnosti v celom rozsahu priznal, pretože nebolo čo zapierať. Dôkazy boli jednoznačné.

Súd pri rozhodovaní toto jeho priznanie zohľadnil ako poľahčujúcu okolnosť a po uznaní viny z trestného činu krádeže podľa § 247 ods. 1 Tr. zák. a z trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. c) Tr. zák., pretože tým, že riadil motorové vozidlo po predtým vyslovenom zákaze činnosti, maril výkon rozhodnutia štátneho orgánu, uložil obžalovanému trest odňatia slobody na 8 mesiacov nepodmienečne so zaradením do prvej nápravnovychovnej skupiny. Zároveň mu uložil aj trest zákazu riadenia motorových vozidiel na 18 mesiacov. Zostáva len veriť, že obžalovaný sa po výkone tohto trestu konečne poučí.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Príbeh

Bola to jedna z viacerých kontrol, ktoré zažívali pred dvadsiatimi rokmi mnohé útvary vtedajšej federálnej armády. Z nadriadeného stupňa prišiel do Jindřichovho Hradca generál so svojou početnou suitou. Hneď sa rozliezli po celých kasárňach a kontrolovali chod útvaru od budíčka do večierky. Súčasťou kontroly v nasledujúci deň boli aj streľby z ručných zbraní. Generál ale nebol zvedavý na úroveň streľieb v bojových jednotkách...

Strelci v sutanách

V útvaru sa v tomto období zišli traja duchovní rôznych vierovyznaní. Na rozdiel od ostatných absolventov vysokej školy slúžili nie jeden rok, ale dva, keďže nemohli mať v škole vojenskú katedru. Jeden z nich sa stal pisárom, druhý skladníkom a tretí výkonným praporčíkom. Na strelníci sa mali predviesť pred generálom spoločne s ostatnými vojakmi zo štábu a zabezpečovacích jednotiek. Nevedno, či to bola nervozita pred kontrolórmí, ale výsledky streľieb boli biedne. Generál a dvaja plukovníci, ktorí neustále pobehovali okolo neho, boli čoraz nervóznejší a zlostnejší. Hrozili nevyhovujúcim hodnotením celého útvaru. V poslednej smene, ktorá strieľala, prišli na rad aj spomínaní duchovní. Napodiv si viedli veľmi dobre. Generál sa uspokojil, nehovoril už o nevyhovujúcom hodnotení. Pri vyhodnotení previerok stál nastúpený celý útvar. Generál vyzval úspešných strelcov, aby vystúpili, že budú mimoriadne povýšení. Politruk, ktorý stál vedľa neho, poznamenal, že sú to duchovní. Generál sfialovel, zalapal po dychu, no potom vyhlásil, že slovo dodrží a najlepších strelcov mimoriadne povýši. V tej chvíli pre zmenu sfialovel politruk za škodoradostných úškrnkov celého útvaru...

Jozef ŽIAK

Autor výroku: Démokritos	obrný transportér (skr.)	neprichytená lepom	anglická čísllovka	OBRANA	ohrada	neprehla do oblúka	malé deti (expr.)	Pomôcky: hony, Ra, costa	staré dlžkové miery	vokalizovaná predložka (od)	cena, breh, po španielsky	zabezpečuj (lanom horolezca)	nótime	biblické mesto (aj skr. a iné)
osobné zámeno				pomocník náčelníka štábu (skr.)				2						
tento				lepidlo riadená strela (skr.)				spaním nahrád miest. kult. stredisko						
OBRANA	3 Anton (dom.)													5
tam			stopky (rastl.) buchot (expr.)							aj MPZ Rumunská				
starý, po anglicky				siaha	hl. telefón. ústredňa zabezpečujem			st. egypt. boh slínka stoh (slamy)				rímske číslo 6 obával sa		
4								krvný obraz (skr.) vo svojom byte			tajomstvo značka túlia			
podopri sa							predložka (dovnútra) alkohol			mykajú (expr.) bojový pokrik				
Autor: Vojtech Kúkoľ	ekať, po česky rímske číslo 1050					6								starorímska drobná minca
1							utráp, usužuj				skr. svetovej veľmoci			
plátam							drobná				preš			

Modernizovaný raketomet RM-70 Modular

Slovenské pozemné sily objednali modernizovanie 26 kusov raketometov RM-70/85 do podoby raketometu RM-70 Modular. Prestavbu realizuje vojenský opravárenský podnik VOP 028 Prešov v spolupráci s nemeckou spoločnosťou Dichl BGT Defence a viacerými slovenskými aj zahraničnými partnermi. Pre modernizovaný raketomet vo vojenskom opravárenskom podniku VOP 015 Nováky vyrábajú nový 28-hlavňový kontajner pre rakety kalibru 122 mm. Raketomet RM-70 Modular je vybavený modernou navigačnou aparátúrou a systémom velenia a riadenia pri súčasnom znížení počtu členov posádky zo štyroch na troch. Modernizovaný raketomet disponuje muničným manipulačným zariadením MMZ, pomocou ktorého dokáže jeden člen posádky nabiť a vybiť kontajnerizovanú muníciu. RM-70 Modular možno prepravovať letecky nákladnými lietadlami kategórie C-130 Hercules.

Modernizovaný raketomet umožňuje presnú strelbu s klasickou raketometnou muníciou systému Grad kalibru 122 mm a taktiež neriadenými raketami M26 systému MLRS kalibru 227 mm s bojovou časťou M77. Raketomet RM-70 Modular má s kontajnerom 122 mm v bojovej pozícii hmotnosť 23,4 t. Jeho dosah s raketami kalibru 122 mm je 20 km a dosah s raketami M26 systému MLRS je 30 km.

Zavedením raketometu RM-70 Modular do výzbroje získajú Ozbrojené sily Slovenskej republiky moderný a efektívny bojový prostriedok s obrovským potenciálom ďalšieho rastu, ktorý je v plnom rozsahu kompatibilný a interoperabilný s NATO. O nový výrobok je záujem aj v zahraničí.

Text a foto: **Miroslav GYŮRÖSI**

Rezort obrany v spolupráci so Slovenským rozhlasom a mediálnym partnerom Rádiom FM pripravil na letné prázdninové mesiace snúru zábavných akcií, spojených s vystúpením vojenských profesionálov, zaujímavými súťažami, adrenalínovými akciami a pohodovou hudbou.

Podujatia sa začínajú 9. júla v Aquacity v **Poprade**, kde bude hrať skupina Nocadeň, pokračujú 10. júla v **Gombaseku** (Vanilla Club), 20. júla na **bojníckom kúpalisku Čajka** (Ska-pra-šupina), 27. júla v **Kremnici - Kataríne** (The Bridge). Siedmeho augusta môžete navštíviť **termálne kúpalisko Oravice** (Ska2tonics), o tri dni neskôr termálne kúpalisko Štrand v **Nových Zámkoch** (Puding pani Elvisovej) a akcia Leto s profesionálnou armádou bude mať finále 19. augusta na **nitrianskom výstavis-ku Agrokomplex** (Vetroplach). (r)

Po 20 letech

Výzva všetkým vojakom z povolání, súčasným i bývalým, ktorí jsou absolventy VSOŠ v Nitre a svoje studium ukončili v roce 1985! Pokud si myslíte, že by u příležitosti 20. výročí ukončení studií nebylo špatné sejt se s bývalými spolužáky, dejte o sobě vědět! Oslovila Vás tato výzva? Pošlete na sebe kontakt! Libor STARÝ (libor.stary@tiscali.cz)

Nezvalova 664/14, 460 15 Liberec 15, ČR
Pokud víte o někom, kdo se již o něco podobného pokouší nebo máte více kontaktů, spojte síly!

Třeba se dílo podaří a ve stáří bude na co vzpomínat.

Plná polná

Rozhlasová relácia **Plná polná**, i keď už polstoročná, je stále svieža relácia o vojakoch a nielen pre vojakov. I tento rok sa na vás každý piatok o 21.05 hod. tešia na najpočúvanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minár, Bernard Roštecký a Petra Repková.